

Kommunstyrelsen

Dnr :

Delårsrapport augusti 2018, Bollebygds kommun

<u>1. SAMMANFATTNING</u>	<u>4</u>
<u>2. OMVÄRLDEN OCH BOLLEBYGD.....</u>	<u>5</u>
2.1 KONJUNKTURUTVECKLINGEN	5
2.2 KOMMUNERNAS EKONOMI	5
2.3 BOLLEBYGDS UTVECKLING	6
<u>3. VERKSAMHETEN I BOLLEBYGDS KOMMUN.....</u>	<u>7</u>
3.1 BARN OCH UNGA	7
3.2 ÄLDRE, FUNKTIONSNEDSÄTTA OCH INDIVID- OCH FAMILJEOMSORGEN	7
3.3 KOMMUNENS ARBETE MED EXPLOATERING, FASTIGHETER, MILJÖ MM	8
3.4 VÄSENTLIGA HÄNDELSE SOM INTRÄFFAT EFTER DELÅRSPERIODENS SLUT	8
<u>4. UPPFÖLJNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL</u>	<u>9</u>
4.1 ÖKAT ARBETSDELTAGANDE	9
4.2 TRYGGA OCH GODA UPPVÄXTVILLKOR	12
4.3 ÅLDRANDE MED LIVSKVALITET	15
4.4 HÅLLBAR LIVSMILJÖ	16
4.5 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	19
4.6 SAMMANSTÄLLNING PROGNOSE FÖR MÅLUPPFYLLELSE	21
4.7 KOMMUNSTYRELSENS SAMLADE BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSEN	22
4.8 NYCKELTAL	23
4.9 UTREDNINGSUPPDRAG	23
<u>5. PRESTATIONER</u>	<u>23</u>
5.1 FÖRSKOLA OCH SKOLA	23
5.2 ÄLDREOMSORG	24
5.3 FUNKTIONSNEDSÄTTA	24
5.4 INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	25
<u>6. EKONOMISKT RESULTAT OCH FINANSIELL ANALYS</u>	<u>25</u>
6.1 RESULTATANALYS	26
6.2 FINANSIELL STÄLLNING	28
6.3 BUDGET FÖR NÄMNDER MM	29
6.4 DRIFTSREDOVISNING	30
6.5 INVESTERINGSREDOVISNING	34
6.6 KONCERNEN	37
6.7 KOMMENTARER OCH ANALYSER AV KOMMUNENS EKONOMI	38
<u>7. RÄKENSKAPER</u>	<u>40</u>
7.1 RESULTATRÄKNING	40

7.2 BALANSRÄKNING	41
7.3 KASSAFLÖDESANALYS	42
7.4 NOTER	43
7.5 REDOVISNINGSPRINCIPER	47
8. PERSONAL	49
8.1 PERSONALSTATISTIK	49
8.2 KOMPETENSFÖRSÖRJNING	49
8.3 MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET	51
8.4 ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA	51
9. INTERNKONTROLL	53
9.1 NÄMNDERNAS INTERNKONTROLLPLANER	53
9.2 ÖVRIGA GRANSKNINGAR	53
10. REVISIONSBERÄTTELSE	54

1. Sammanfattning

Enligt lagen om kommunal redovisning ska varje kommun lämna minst en delårsrapport varje år. Detta är årets första – och enda – delårsrapport och gäller perioden januari-augusti. Den är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige. Det finns tre nämnder i kommunen som också lämnar var sin delårsrapport: bildnings- och omsorgsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen. Om man önskar fördjupning kring bl.a. måluppföljningen så hänvisas till dessa nämndrapporter.

Av de totalt 24 målen som angavs i budgeten förväntas i nuläget 11 att uppnås helt, 9 att uppnås delvis och 4 att inte nås alls. Det är målen om företagsranking, sjukfrånvaro, tillgänglighetsinventering och ett utvecklande av anhörigstödet som inte beräknas nås under året.

Prognosen för helåret är ett resultat 15,5 miljoner kronor (mnkr). Resultatet motsvarar 3,0 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Reavinster till följd av exploatering ingår inte i överskottet utan tillkommer. Prognosen är förbättrad jämfört med tidigare prognoser i april och februari.

Nämnderna väntas tillsammans visa underskott mot budget med -0,4 mnkr. Prognosen för skatteintäkter och generella statsbidrag är plus 2,9 mnkr. Kommunen kommer att resultatföra större delen av den avsättning som man gjort tidigare år för bygget av Bollebygds skolan, det ger ett överskott med ca 5,0 mnkr. Samtidigt finns en engångskostnad för återställning av Kråkvägens förskola, ca 3,2 mnkr. Kommunens budgeterade resultat är 11,2 mnkr.

Under perioden har nettokostnaderna ökat med 7,2 % jämfört med samma period föregående år. Prognosen är en nettokostnadsökning för helåret på 7,9 %.

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen ökar däremot mindre, med 3,8 %.

Aktuell investeringsbudget är 146,4 mnkr och av den beräknas ca 54,1 mnkr att nyttjas. Kommunen kan självfinansiera 73 % av investeringarna.

Antal tillsvidareanställda har ökat från 578 stycken i augusti 2017 till 628 stycken i augusti 2018. Det är en ökning med 8,7 %. Även antal visstidsanställda ökar, i procent nästan lika mycket. Sjukfrånvaron har ökat något, från 6,4 % till 6,7 %.

2. Omvärlden och Bollebygd

2.1 Konjunkturutvecklingen

Sverige är inne i en mycket stark konjunktur och har haft många år med stark ekonomisk tillväxt.

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) prognosticerade i maj att BNP kommer att öka med 3,0 procent i år vilket är högre än förra årets ökning på

2,1¹ procent. Framtidstron är

stark hos både industrin, byggsektorn, tjänstesektorn, detaljhandeln och hushållen enligt Konjunkturinstitutets indikatorer. Sammantaget har stämningläget förbättrats ytterligare under sommaren. Arbetslösheten var i juli 6,0 procent och trenden är att den har minskat jämfört med 2017, då den i snitt uppgick till 6,7 procent.

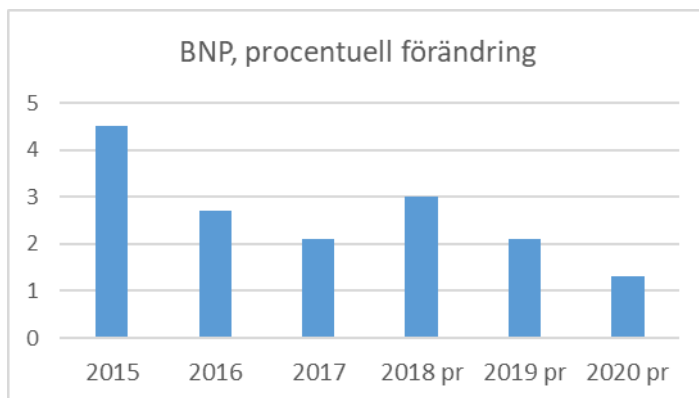
Trots högkonjunkturen är finanspolitiken expansiv och överskotten i de offentliga finanserna beror helt på konjunkturen. Det offentliga sparandet, dvs överskottet för hela den offentliga ekonomin, är nära noll i år och enligt Konjunkturinstitutet krävs det en mer återhållsam finanspolitik framöver för att överskottsmålet ska nås.

Tillväxten kommer dock att avta nästa år enligt de flesta bedömare. SKL tror att ökningen blir mer måttliga 2,1 procent 2019 för att gå ner till endast 1,3 procent år 2020. Arbetslösheten kommer öka något till 6,3-6,5 kommande två år.

Inflationen steg till 2 % i snitt under 2017, mätt som KPIF². De flesta bedömare tror att det kommer ligga kring den nivån även 2019 och 2020, vilket också är Riksbankens mål. Att inflationen ökat något beror främst på stigande energipriser, inte på att den underliggande inflationen är så stark. Reporäntan ligger kvar på -

¹ SCB ändrade den 13 sept 2018 siffran för 2017, från 2,3 till 2,1 %.

² KPIF mäter inflationen exklusive själva effekten av ränteförändringen som Riksbanken gör. Detta är numera det vanliga måttet på inflation.

0,5 procent, där den nu har legat sedan februari 2016. Riksbanken tror att en höjning med 0,25 sker kring årsskiftet. SKL tror i sina prognoser att reporäntan höjs under 2019 till noll för att sedan stiga till 0,75 under 2020 och till 1,5 under 2021.

Att göra prognoser är svårt, hur konjunkturer utvecklas beror mycket på psykologi. Vad som kan vara oroande är att krisinsikten är begränsad: Arbetslösheten är låg, börsen slår nya rekord och hushållen kan låna rekordbilligt till husköp, resor och konsumtion.

2.2 Kommunernas ekonomi

Kommunerna visade starka ekonomiska resultat för 2017. Ett överskott med hela 24 miljarder kronor vilket motsvarar 4,4 % av skatter och generella statsbidrag.

För kommunernas del så är utvecklingen av skatteunderlaget viktigt att följa, det är detta som utgör majoriteten av kommunernas inkomster. Det väntas öka med 3,8 procent i år, vilket är något mindre än 2017. Under 2019 minskar det ytterligare något, till 3,2 %. Det ser ut som goda siffror, men drar man bort inflation och löneökningar i kommunerna återstår endast 1,4 % i ökning 2018 och 0,5 % 2019. Denna ökning ska finansiera ökade volymer inom barnomsorg, skola och äldreomsorg liksom eventuella kvalitetsökningar.

Investeringsbehovet är stort i kommunerna, främst i nya grundskolor och förskolor. Det finns också ett underhållsbehov av bostäder och skolor.

Kombinationen av detta ihop med en försämrad konjunktur, större andel barn och äldre som har behov av offentlig service och en ständigt stigande förväntan på kvalitetsförbättringar är ingen idealisk miljö. Det finns också spänningar mellan stad och land där ganska många kommuner tappar i befolkning och tvingas höja kommunalskatterna.

2.3 Bollebygds utveckling

Befolkningen

Antal invånare den 31 december 2017	9 262
Antal födda	49
Antal döda	-48
Flyttnetto	+87
Invandringsnetto	+22
Antal invånare den 31 juli 2018	9 371*

*Summeringen skiljer sig med 1 pga preliminära justeringar som gjorts under året. Siffrorna blir inte

Befolkningen har ökat med 109 personer för perioden januari-juli 2018 till 9 371 invånare. Ökningen beror främst på större in- än utflyttning. Ökningen är något högre än förra året då befolkningen ökade med 85 personer under januari-juli.

Åldrar	Grupp	Antal invånare juli 2018	Förändring ett år (12 mån)
0	Nyfödd	52	-3
1-5	Förskola	608	27
6-9	F-klass+lågst.	533	-1
10-12	Mellanstadie	387	11
13-15	Högstadie	363	26
16-18	Gymnasium	319	18
19-64	Vuxen	5 144	74
65-74	Yngre pensionär	1 121	-9
75-84	Äldre pensionär	635	44
85-	Äldre äldre	209	-3
	Summa	9 371	184

Jämfört med juli månad 2017 med juli månad 2018, dvs på 12 månaders sikt, har befolkningen ökat med 184 personer. Förskoleåldrarna har ökat med 27 barn och grundskoleåldrarna med totalt 36 barn. (Ålder är i det här sammanhanget den ålder som man fyller under året.) Gymnasieåldrarna är 18 fler. Slår man samman alla "barnåldrar" 1-18 år, är det en ökning med 3,7 % jämfört med läget för ett år sedan.

De allra äldsta, över 85 år, är nästan lika många medan gruppen 75-84 år kommer starkt. Gruppen 19-64 år, har ökat med 74 personer.

3. Verksamheten i Bollebygds kommun

3.1 Barn och unga

Bollebygd växer och tillväxten sker i centralorten. Det är stor efterfrågan på platser i förskolan, dock finns en större efterfrågan än tillgång. Under våren tog fullmäktige beslut om att införskaffa moduler motsvarande sex avdelningar i både Olsfors och Bollebygd. Hittills under 2018 har det varit svårt att klara att uppfylla rätten till förskola. Det är en stor efterfrågan i centralorten men en vikande efterfrågan i Töllsjö. Inför senare delen av hösten har Bollebygds kommun stora svårigheter att erbjuda barn förskola inom fyra månader från det att vårdnadshavare har anmält önskemål.

Det finns stora utmaningar inom området. Förvaltningen ser att kostnaderna för barn och elever med omfattande behov av stöd och service är större än vad budgeten medger. Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Det finns ett fåtal elever med genomgripande behov av stöd som ej kan lösas inom ramen för den vanliga undervisningen. Det är elever som med anledning av sjukdom eller funktionsnedsättning alltid kommer att ha ett omfattande behov av stöd och service av samhället även i vuxen ålder. Det är elever som av fysiska eller psykiska orsaker har betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed har ett omfattande behov av stöd eller service. Det går inte att inrymma stödinsatser av denna omfattning inom elevpengen.

En andra stor utmaning för arbetsmiljön och ekonomin är de stora barngrupper kommunen har i förskolan. Resultaten av psykologisk forskning lyfter framför allt fram att ett ökat antal barn i grupperna leder till för många relationer för barn att förhålla sig till. I stora barngrupper ökar ofta antalet vuxna också, och det bidrar till att barn behöver knyta an till flera olika personer. Om omsättningen i personalgruppen är stor blir relationerna inte bara instabila utan också oförutsägbara.

Bollebygd är en bra skolkommun enligt flera bedömare. Det är bra resultat, hög kvalitet inom verksamheterna i alla mätningar. Kostnaderna för förskola och skola är bland de lägsta i landet. Bollebygds lärare och annan personal gör ett gott arbete varje dag tillsammans med barn och elever samt deras vårdnadshavare. Dock ställs det höga krav på alla och de utmaningar som lyfts fram i alla sammanhang är stora barngrupper i förskolan samt resurser för barn/elever med omfattande behov av stöd och service. I förskolan har det varit en högre

personalomsättning än tidigare år och sjukfrånvaron har ökat något. Båda kopplas efter uppföljningar till omständigheten med de stora barngrupperna.

3.2 Äldre, funktionsnedsatta och individ- och familjeomsorgen

Det finns ett äldreboende i kommunen, Bollegården, där det finns plats för drygt 70 boende. Det finns även ett korttidsboende med 8 platser. Antalet brukare med hemtjänst var drygt 120 stycken i augusti, samtliga har kommunen som utförare. Kommunen har infört LOV men saknar annan utförare i nuläget. Antalet brukare har minskat något under året men antal beslutade timmar ökar däremot. Omsorgsverksamheten präglas av en stor personalomsättning, inte minst av chefer.

Det finns ett gruppboende i kommunen samt flera satellitboenden för personer med LSS-beslut. Det köps även några platser, som man bedömer inte kan utföras på hemmaplan.

Det finns ett gruppboende i kommunen och ett antal satellitlägenheter för personer med funktionsnedsättning, dessutom köps ett antal platser. Arbetet pågår för att skapa ytterligare boenden i kommunen då behovet är stort. Även behovet av personal är stort och det har varit svårt att rekrytera erfaren personal i den utsträckning som önskats.

Det finns en gemensam nämnd och förvaltning som ansvarar för förskola, skola, äldreomsorg, funktionshinder och äldreomsorg. Förvaltningen har sedan i maj två förvaltningschefer.

3.3 Kommunens arbete med exploatering, fastigheter, miljö mm

Det är samhällsbyggnadsnämnden som ansvarar för alla frågor med plan och exploatering, bygg och miljö, renhållning, VA och fastighetsfrågor. Sedan 2017 finns även ansvaret för måltid och lokalvård här.

Avseende exploateringsverksamheten har samtliga 31 tomter vid Tyftet 2 sålts eller reserverats. Arbetet med framtagande av översiktsplan och övriga planer pågår, men har tillfälligt under våren fått stå tillbaka på grund av

detaljplanearbete som tagit mycket resurser i anspråk. Exempel på detaljplaner är Prästgården, Hallaslätt, planprogram Kulla, Sockelvägen, Odinslund, Prästgårdsgärdet, Västra Forssa samt planarbete kring LSS-boende på Tyftet.

Miljö- och hälsoskydd har i och mer fler handläggare ökat intäkterna t ex avseende livsmedelstillsyn och enskilda avlopp.

Efter beslut i kommunfullmäktige i april 2017 har Bollebygds kommun lämnat in en ansökan om delägarskap i Gryaab AB för att kunna avleda spillvatten från Bollebygd och Olsfors tätorter till Ryaverket i Göteborg via Härryda kommuns VA-system. Denna process pågår och dialog sker med Gryaab och Härryda.

I slutet av augusti förvärvade kommunen Hembygdsvägen 5, fastigheten är på nästan 3 300m².

3.4 Väsentliga händelser som inträffat efter delårsperiodens slut

I valet den 9 september skedde vissa förändringar i partiernas mandatfördelning i kommunfullmäktige. Den styrande minoriteten med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tappade fyra mandat. Tillsammans har Alliansen oförändrat antal mandat medan Folkets röst ökade med tre till fem mandat och Sverigedemokraterna ökade med ett mandat till sex mandat. Det finns i skrivande stund ingen färdig majoritet i kommunen.

4. Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Nedan beskrivs kommunfullmäktiges mål för 2018 och prognoserna för måluppfyllelsen. Beskrivningarna är relativt kortfattade. Om fördjupning önskas så finns det i nämndernas separata delårsrapporter.

4.1 Ökat arbetsdeltagande

Mål 1

Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. (KS)³

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet inte uppnås.

Kommentar:

Kommunens ranking 2017 var plats 173 och sannolikheten för att nå 50 eller bättre i år får ses som liten. Svenskt näringslivs undersökning blir offentlig i början av oktober och en djupare analys av resultatet görs i årsredovisningen. Förvaltningen har fått i uppdrag att undersöka alternativa sätt att mäta företagsklimatet, det arbetet redovisas till årsbokslutet.

Mål 2

Vid upphandling ska kollektivavtal (eller motsvarande) och meddelarskydd krävas där detta är relevant. (KS)

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Det har i domstolspraxis fastställts att krav på kollektivavtal vid upphandlingar är ett olagligt krav som inte får ställas. Kommunen har istället arbetat mot målet genom att ställa krav på kollektiv-avtalsliknande villkor i annonserade upphandlingar. Extra fokus har lagts på särskilt utsatta upphandlingsområden.

³ (KS)=kommunstyrelsen, ansvarar för målet

Kommunen har fram till juli 2018 annonserat 15 upphandlingar. Av dessa innehåller 10 upphandlingar krav som kan liknas vid kollektivavtalsliknande villkor.

Krav på meddelarskydd har däremot inte ställts i någon annonserad upphandling då någon upphandling där kravet varit aktuellt inte har genomförts hittills under 2018. Sedan den 1 juli 2017 gäller lag (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter. Den innebär att inom de upphandlingsområden där det är aktuellt för kommunen att kräva meddelarskydd så finns redan ett lagstadgat meddelarskydd för de anställda.

Under 2017 och 2018 har upphandlingsansvarig lagt särskilt fokus på att informera om arbetsrättsliga villkor vid inköpsutbildningar.

Mål 3**Sjukfrånvaron ska minska. (alla)⁴**

Speciellt fokus på traditionella kvinnodominerade arbetsplatser. Viktigt att inte enbart se på åtgärder på individnivå utan även uppmärksamma strukturella orsaker.

Prognos för måluppfyllelse

Prognosen är att målet inte uppnås.

Kommentarer:

Sjuktalen har ökat från 6,4 % 2017 till 6,7 % vid delåret 2018. Det är en liten ökning även i den långa sjukfrånvaron med sjukfrånvaro över 60 dagar. Störst ökning står åldersgruppen 30-49 år för. Inom åldersgruppen 30-49 år återfinns den största andelen av medarbetarna.

Arbetsmiljön för kommunens medarbetare ska präglas av ett kontinuerligt arbete för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Avgörande faktorer för att bedriva ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete är goda kunskaper om arbetsmiljö hos både chefer och medarbetare.

⁴ Samtliga nämnder ansvarar för målet.

I den avsiktsförklaring om åtgärder för friskare arbetsplatser som parterna har tecknat nämns bland annat styrning och ledning för hållbar hälsa och minskad sjukfrånvaro. För att kunna utöva ett närvarande ledarskap och forma en god och hållbar arbetsmiljö för sina medarbetare behöver chefer rätt förutsättningar, och de behöver uppleva att organisationen ger tillräckligt stöd i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Chefers egen arbetsmiljö och förutsättningar att bedriva ett närvarande ledarskap är ett särskilt fokusområde under året.

Kunskaperna om kommunens interna systematiska arbetsmiljöarbete hos såväl medarbetare och chefer har förstärkts under året för att säkerställa att det bedrivs ändamålsenligt. Samtliga verksamheter har under året arbetat utifrån en årsplanering för att utbilda och informera om de olika delarna i SAM. I praktiken innebär detta att delar av arbetsplatsträffarna har tagits i anspråk av genomgång av kommunens olika rutiner, regler och policydokument som har bäring på arbetsmiljön.

Sedan tidigare genomförs skydds rond för fysisk arbetsmiljö varje höst, och medarbetarenkät genomförs vartannat år, företrädesvis på våren. Från och med 2018 har ansvarig chef även i uppdrag att genomföra en skydds rond av den psykosociala arbetsmiljön under våren. De år den kommungemensamma medarbetarenkäten genomförs ställs inte krav på att psykosocial skydds rond ska genomföras.

Under året har rehabiliteringsprocessen utvecklats och förtydligats, och ett systemstöd för att arbeta med rehabilitering har implementerats. Organisationens chefer har utbildats både i rehabiliteringsprocessen och i systemstödet. Cheferna har också utbildats i frågor som rör alkohol och droger i arbetslivet.

Resultatet av medarbetarenkäten 2017 var överlag gott, och förvaltningarna har under året arbetat vidare med materialet på olika nivåer i organisationen. Frågor om arbetsbelastning och arbetets mängd och innehåll är fortsatt utmaningar, liksom områdena kränkande särbehandling, diskriminering samt hot och våld. Samtliga arbetsplatser arbetar med det egna resultatet av medarbetarenkäten utifrån framtagna handlingsplaner.

Det sker ett strukturerat arbete i alla verksamheter för att minska sjukfrånvaron. En bidragande orsak till att sjukfrånvaron dock ökar är att det är svårt att rekrytera både tillsvidareanställda medarbetare och vikarier inom i stort sett alla

verksamheter. Det leder till stor belastning på ordinarie medarbetare med fler övertidsarbetspass och en ökad arbetsmängd.

Mål 4

Öka andelen heltidsarbetande enligt gällande kollektivavtal mellan SKL (Sveriges kommuner och landsting) och Kommunal, heltid som norm. (alla)

Prognos för måluppfyllelse

Målet kommer i det korta tidsperspektivet att uppnås men det sker inte på grund av ett aktivt arbete enligt målets intentioner utan istället av andra orsaker.

Kommentar:

Utifrån den handlingsplan som antogs 2017 har få kommungemensamma åtgärder vidtagits under första halvan av 2018. Inom kommunen har följande insatser genomförts:

- Representanter från HR och ekonomiavdelningen har tillsammans med enhetschefer och administratörer inom äldreomsorg och funktionsnedsättning deltagit i en heldagsutbildning om bemanningsfrågor och schemaläggning i syfte att stärka organisationens kunskap kring ämnet.
- HR-avdelningen har tillsammans med ett antal enhetschefer och arbetsplatsombud från förvaltningarna deltagit i en workshop om organisation och bemanning anordnad av SKL som en del i "Heltidsresan".
- De enheter som har haft möjlighet inom den ekonomiska ramen har strävat efter att nyanställa på heltid. Det har resulterat i att andelen med heltidsanställning har ökat marginellt med ca två procentenheter.

Flera förutsättningar saknas för att förvaltningarna ska kunna arbeta med frågan om heltid som norm. Dels saknas en tydlig styrning mot detta mål från kommunfullmäktige och ledning, dels saknas resurser i form av budget och processledare.

Mål 5

Skapa ökade möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. (BON)⁵

⁵ (BON)=bildnings- och omsorgsnämnden

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att uppnås.

Kommentar:

Inom kommunen är det främst Arbetsmarknadsenheten (AME) som arbetar med att hitta sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. Enheten samarbetar med en rad aktörer, t ex socialtjänsten, skolan, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Gemensamt med Arbetsförmedlingen och med stöd av DUA⁶ skall arbetet med ungas och nyanländas etablering i arbetslivet stärkas. Tanken är att kommunen tillsammans med Arbetsförmedlingen tar fram ett antal sysselsättningsspår i både kommunal verksamhet och i det privata näringslivet. Dessa spår ska sedan leda till anställning. Arbetsmarknadsenheten har inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret, KAA, och enligt skollagen, identifierat, informerat och kontaktat alla ungdomar 16-20 år som antingen inte påbörjat gymnasiet eller avbrutit sina gymnasiestudier. Utvecklingen av kvalitetsarbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret som påbörjades under hösten 2017, har fortlöpt. Från år 2017 finns ett beslut om en utökning av ferieplatser.

Sommaren 2018 hade 40 ungdomar födda år 2001 feriearbete och enheten höll i samband med detta en handledarutbildning samt en introduktionsutbildning för ferieungdomarna. I mars månad anställdes en integrationssamordnare som utöver mottagning av nyanlända, har arbete och utbildning som sitt ansvarsområde. Det innebär bland annat att ha en samordnande funktion i arbetet utifrån DUA-överenskommelsen. Under våren har arbete ägnats åt att ta fram en modell för hur arbetet kring DUA ska organiseras.

Till årsbokslutet görs en jämförelse mellan antal individer som varit inskrivna på AME, resultatet av det, och en jämförelse mellan åren.

Mål 6

⁶ DUA, Delegationen för unga och nyanlända till arbete har regeringens uppdrag att främja statlig och kommunal samverkan och utvecklandet av nya samverkansformer i syfte att effektivisera unga och nyanländas etablering i arbetslivet

Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av 2020. (SBN)⁷

Prognos för måluppfyllelse:

Målet kommer att delvis uppnås.

Kommentar:

Andel hushåll med tillgång till fast bredband genom fiber om minst 100 Mbit/s uppgick till 56,2⁸ % den 1 oktober 2017 enligt Post- och telestyrelsen. Vid föregående mätning (den 1 oktober 2016) låg denna siffra på 33 %. Andel företag (arbetsställen) med samma tillgång uppgick till 37 %, en ökning från 19 % ett år tidigare. Statistik för innevarande år är inte tillgänglig i skrivande stund.

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att nå målet. Bl a hålls dialog med fiberägare och andra ledningsägare flera gånger per år via "Hål i marken-möten" där samordning och framtida planer diskuteras. Ansökningar om stöd har lämnats in till olika myndigheter. Länsstyrelsens beslut avseende bidrag för bredbandsutbyggnad är avgörande för att målet ska kunna uppnås.

4.2 Trygga och goda uppväxtvillkor**Mål 7**

Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis nås.

Kommentar:

Att vara behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram⁹, innebär att man måste ha lägst betyget godkänd i svenska (alternativt svenska som andraspråk), engelska, matematik samt ytterligare fem ämnen. Av de som gick ut årskurs 9 våren 2018 var 93,3 % behöriga, det motsvarar att 7 elever av totalt 104 inte var behöriga. Av dessa sju är det tre elever som inte påbörjat en gymnasie-utbildning i höst, de tre går istället på Introduktionsprogrammen.

⁷ (SBN) = samhällsbyggnadsnämnden

⁸ <http://www.statistik.pts.se/mobiltaeckning-och-bredband/statistik/>

⁹ Det är detta som används som sammanfattande mått på gymnasiebehörighet.

Mål 8

Alla barn ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet nås.

Kommentar:

Samtliga förskolor har gått in i projektet med att utbilda språk-, läs- och skrivutvecklare, vilka är viktiga resurser i att främja alla barns språk- och kunskapsutveckling. Utbildningen hålls av Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) och pågår under 2018. På några av kommunens förskolor finns en pedagogista som bidrar till det kollegiala lärandet genom handledning i det systematiska kvalitetsarbetets grunder och det har ökat kvalitén i verksamheten.

Andelen heltidstjänster med förskollärlärolegitimation var 2017, 62 %. Genomsnittet i länet var 47 %, andelen förskollärare var alltså ganska mycket högre i kommunen. Detta är en faktor som är viktig för barnens lärande. Andelen ökade något från 2016, från 58 %. Uppgifter för 2018 är ännu inte tillgängliga.

Mål 9

Alla elever i fritidshemmet ska ha tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet nås.

Kommentar:

Verksamheten gör egna enkätundersökningar som visar att andelen elever på fritidshem, som anser att de lär sig nya saker, har ökat sedan senaste mätningen. Fritidshemmen ser att arbetet med relationsskapande har gett resultat och att

barnen har blivit tryggare i gruppen samt har utvecklat en vi-känsla. Det säger också svaren på enkäten där 0 % av eleverna svarar att de inte har en kompis. Pedagogerna kan se att eleverna leker och grupperar sig bättre utifrån intressen och inte bara efter bästisen. Eleverna deltar i de aktiviteter som erbjuds och vågar prova nya saker. Pedagogerna upplever att barnen stannar längre i aktiviteter än tidigare vilket också skapar ett lugn i grupperna.

Mål 10

Kommunen ska tillse att det finns tillgång till familjehem, hem för vård och boende och stödboende i egen regi. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis nås.

Kommentar:

Det finns nu två handläggare i IFOs myndighetsteam Barn som arbetar med familjehem. Båda handläggarna har fått utbildning i Nya Kälvesten som är en intervjumetod för att utreda hållbarheten av familjehemsföräldrarna. En av handläggarna har även genomgått en utbildning gällande tillförordnad vårdnadshavare under våren. En folder har skapats där det beskrivs vad det innebär att vara ett familjehem. IFOs myndighetsteam Barn arbetar mycket på att rekrytera familjehem via olika medier. Nu finns även möjligheten att få extern metodhandledning för att kvalitetssäkra arbetet i komplexa ärenden.

Stödboendets verksamhet för ensamkommande flyktingbarn har fortsatt. I maj månad tog bildnings- och omsorgsnämnden beslutet att bevilja fortsatta insatser för asylsökande ungdomar som har fyllt 18 år, under förutsättning att de går i skolan och sköter sin skolgång. Kommunen vill med detta beslut främja ungdomarnas möjligheter att fortsätta sin skolgång och behålla tryggheten i den kommun där de är förankrade. Detta i enlighet med regeringens direktiv och riktade statsbidrag. Av beslutet framgår att insatserna ska beviljas enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen, då målgruppen egentligen inte är berättigade insatser enligt socialtjänstlagen då de kan få sina behov tillgodosedda genom migrationsverket vad gäller boende och ekonomi. Beslutet gäller till och med den 31 december 2018. Två av stödboendets placeringar är beviljade insatser enligt nämndens

principbeslut. Med en prognos som visar ett stadigt sjunkande antal ensamkommande barn och unga som söker asyl i Sverige och som kommunen har ansvar, har verksamheten under våren påbörjat en process där frågan om nedläggning av stödboendet hanteras. Den processen kommer att fortsätta under hösten 2018 då beslut kommer att tas om verksamhetens framtid.

Mål 11

Främja goda matvanor i verksamheterna förskola/skola.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet kommer uppnås.

Kommentar:

Matråd har genomförts under det första halvåret i samtliga verksamheter förutom i ett mottagningskök där matråd planeras till efter semesterperioden. Planen har även varit att arbeta för att schemalägga måltiderna och som stöd i det arbetet delta i ett projekt i Skolmatsakademins regi. Enheten har dock fått avvakta då möjlighet just nu inte fanns att delta. Kommunen deltar i ett kunskapsnätverk (skolmatsakademin) inom Västra Götaland som vänder sig till alla som är verksamma inom skola eller skolmåltider. Bollebygds kommun har representant i styrgruppen och är aktiva i många arrangemang. Vår verksamhet intresserar andra kommuner och många hör av sig till oss, bland annat har det gjorts reportage hos oss kring "coola kockar" som sprids i nätverket.

Mål 12

Andelen ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta att öka och inte understiga 40 procent vid utgången av 2020.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet kommer uppnås.

Kommentar:

Inköpsstatistiken följs i Compare, som är ett digitalt uppföljningssystem; inköpsansvariga och KRAV-ansvariga följer regelbundet upp hur statistiken ser ut. I dagsläget är andelen ekologiska inköp 41 %. Det finns idag ett

livsmedelsanbud med stor andel ekologiska varor. Utmaningen är att kommunen under 2019 får ett nytt livsmedelsavtal som man i dagsläget inte vet hur det kommer att se ut.

4.3 Åldrande med livskvalitet

Mål 13

Äldre ska kunna åldras med bibehållet oberoende. (BON)

-Utveckla förutsättningarna för ett gott åldrande med god hälsa. Andelen äldre ökar och fler än någonsin får uppleva hundraårsdagen. Det finns goda belägg för att hälsofrämjande aktiviteter sent i livet ger goda positiva effekter på äldres möjligheter att bevara sin goda hälsa.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis nås.

Kommentar:

Att åldras med bibehållet oberoende är ett högt ställt mål som förutom kunskap kring vad som påverkar äldre människors självständighet och beroende av omvårdnad och omsorg även kräver stora personalresurser. Om man ska vara ärlig så finns det inte utrymme för brukare/patienter att planera och välja helt fritt hur de vill ha det beviljade stödet eftersom det finns en begränsning personalmässigt. Det fortsatta utvecklingsarbetet ska dock leda fram till att göra de boende mer delaktiga i vad som händer på boendet.

På kunskapsområdet går det emellertid framåt då personalen fått möjlighet till kompetensutveckling på ett flertal områden. Att arbeta systematiskt med de faktorer som påverkar människors självständighet är ett framgångskoncept som syns till exempel när efterlevnaden av åtgärdsplanerna ur Senior alert ökar. Antalet fall har på äldreboendets somatiska avdelning minskat med dryga 20 fall i jämförelse med samma period förra året.

I Socialstyrelsens rapport "Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2017", svarade 89 respektive 85 % av brukarna inom särskilt boende respektive hemtjänst att personalen brukar ta hänsyn till deras åsikter och önskemål.

Mål 14

Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet inte nås.

Kommentar:

Tidigare inventeringar i kommunen har utförts av personal från Västra Götalandsregionen (VGR), de flaggar för att de inte (under 2018) hinner med att utföra inventeringar i nuläget. VGR lägger resurser på att införa ett nytt system för tillgänglighetsinventering under våren 2019. Kommunen har rekommenderats att invänta med ytterligare inventeringar (även genom annan inventerare än VGR) tills det nya verktyget är klart.

På Stationshuset har anpassningar gjorts för att öka tillgängligheten, bland annat har det byggts en ramp till entrén på baksidan av byggnaden och en toalett har byggts om till handikapptoalett.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har påbörjat en förstudie för tillgänglighetsanpassning av en badplats (som ett resultat av en tidigare genomförd medborgardialog).

Mål 15

Andel personer som ser fram emot måltiden (kundnöjdheten) mitt på dagen ska öka inom äldreomsorgen.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis uppnås.

Kommentar:

Socialstyrelsens undersökning "öppna jämförelser 2017" visade på en hög kundnöjdhet för maten. På frågan: Ser du fram emot måltiden mitt på dagen, hade 86 % ett positivt svar. 92 % svarade att maten smakar bra. Det kan vara svårt att öka denna nöjdhet ytterligare, men försök görs. Bl a planerar Måltidsenheten för att utöka samarbetet med vårdpersonalen och under hösten bjuda in matgäster till matråd. En egen enkätundersökning bland matgästerna (både i restaurang, hemtjänst samt på Bollegården) genomfördes under slutet av 2017 för att kunna jämföra med en liknande enkät vid detta årets slut.

4.4 Hållbar livsmiljö

Mål 16**Anhörigstödet ska utvecklas. (BON)****Prognos för måluppfyllelse:**

Målet kommer inte att uppnås.

Kommentar:

På äldreomsorgssidan finns ett antal aktiviteter för anhöriga som vårdar en närstående i sitt hem. De två Silviasjuksköterskorna som har fördjupad kunskap inom demens anordnar anhörigträffar för att ge handledning och utbildning. Dessa träffar har inte kunnat hållas som planerat under året pga vakanser.

Kommunens övriga anhörigstödjare anordnar var tredje månad träffar för anhöriga. Träffarna är dock inte så välbesökta vilket kan botten i att det är svårt för anhörigvårdarna att lämna den närstående de vårdar eller känner sig trygga med den avlösarhjälp som kommunen erbjuder. Av den anledningen kommer nu anhörigstödjaren att börja med uppsökande verksamhet.

Kommunen saknar dock stöd för anhöriga som till exempel har en närstående som får stöd från någon av verksamheterna för funktionsnedsatta. Det är ett utvecklingsområde för kommunen vilket skulle kunna täckas av till exempel en anhörigkonsulent.

Mål 17**Antalet kulturaktiviteter i kommunen ska öka. (BON)****Prognos för måluppfyllelse:**

Prognosen är att målet delvis uppnås.

Kommentar:

Det har inte tillförts några ytterligare budgetmedel till denna verksamhet vilket gjort att kommunens kulturarbete mer har handlat om att upprätthålla grundverksamheten. Även externa aktörer som skapar aktiviteter kräver en viss medfinansiering från kommunens sida varför det även på det området inte kan sägas ha skett någon ökning jämfört med tidigare år.

Mål 18

Verksamheterna ska skapa en tillgänglig miljö utifrån var och ens egna möjligheter. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis uppnås.

Kommentar:

Arbetet kring läroplanernas värdegrund är av avgörande betydelse för att skapa en förskola och skola som främjar barns och elevers hela utveckling. I den enkät som genomförs höst och vår kan utläsas att eleverna känner sig trygga. Det flera skolor behöver jobba vidare med är arbetsron i klassen. Det kan göras genom medveten klassrumsmöblering, arbete med elever i behov av särskilt stöd och uppdelning i grupper på fritidshemmen.

Inom äldreomsorgens verksamheter har man under några år bedrivit ett värdegrundsarbete där personal träffas i reflektionsgrupper med en utbildad värdegrundsledare som leder äldreomsorgens värdegrundsarbete. Dock finns det en tidsbrist i det dagliga arbetet som gör att arbetet i denna fråga går långsamt.

Inom funktionshinderverksamheterna har man antagit en policy där det säkerställs att kommunen efterlever FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder. Man arbetar också i tvärgrupper med bemötandefrågor, ett nytt samtalsmaterial har arbetats fram under året.

Mål 19

Ökat samarbete med idrotts- och fritidsföreningar, byalag, pensionärsorganisationer, kyrkor och andra utvecklingsgrupper. (BON)

-Utveckla forum för återkommande dialog.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis uppnås.

Kommentar:

I syfte att lyfta föreningslivet och skapa en god relation och dialog har kultur- och fritidsenheten inom bildnings- och omsorgsförvaltningen under våren 2018 haft 7 träffar med pensionärsföreningarna, 16 träffar med idrottsföreningar och 8 träffar med kulturföreningar.

Verksamheten har också under första halvåret varit piloter för ett bokningssystem som kan byggas ut till ett föreningsadministrativt system som kommer att

underlätta för föreningarna att ansöka om sina stöd samt lägga in bokningar och träningar i kommunens lokaler.

Mål 20

Giftrika inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet uppnås.

Kommentar:

Det finns rutiner för hur och när städning ska utföras samt förteckning över de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten. Samtliga rengöringsprodukter är utan parfym och färgmedel samt miljömärkta. Arbetet går vidare kring resultatet av den tillsyn av förskolorna som miljöenheten genomförde under 2017. Utbildning på Ekocentrum "Hållbart städ" har utförts i juni.

Lokalvården har uppdaterat sin miljöpolicy under våren 2018. Miljöenheten planerar under hösten att inspektera kommunens alla grundskolor med fokus på städning och kemikalier.

Hänsyn tas vid nybyggnation vad gäller materialval.

Mål 21

Bostäder i olika upplåtelseformer (hyresrätter, bostadsrätter och egna hem) med olika storlek, arkitektur och standard ska eftersträvas.

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet uppnås.

Kommentar:

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar kontinuerligt inom större utbyggnadsområden för att förmå exploatörer att genomföra blandade boende- och upplåtelseformer samt påtalar behov av bostäder för svaga grupper.

Kommunen kan antingen gå in som hyresgäst eller genom markbyten eller köp komma över mark för uppförande av bostäder för dessa grupper i egen regi.

Upplåtelseform kan inte regleras i detaljplan men olika boendeformer i flerbostadshus och småhus (par-/rad-/kedjehus) samt fristående villabebyggelse vad avser storlek och utformning kan till viss del styras genom detaljplan avseende exploateringsgrad och utformningsbestämmelser.

Samhällsbyggnadsförvaltningen för ständig dialog med exploatörer och byggherrar om arkitektur och standard i samband med detaljplaneläggning och/eller bygglov. I vissa områden som kräver högre gestaltningsambitioner tas också gestaltningsprogram fram. Kommunen antog under 2017 riktlinjer för exploateringsavtal och markanvisningar. Genom markanvisning och i exploateringsavtal kan också kommunen ställa krav i enlighet med målet.

Ett bostadsförsörjningsprogram tas årligen fram där bl a en beskrivning ges över bostadssituationen i kommunen och där vägledning ges vid ställningstagande för bostadsplaneringen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar också med framtagandet av en lokalresursplan för att möta kommunens behov av tillväxt och behovet av kommunal service kopplat till befolkningsprognoser. Här anges också behovet av olika bostäder för äldre personer, personer med funktionsvariationer och andra grupper med särskilda behov.

4.5 God ekonomisk hushållning

Mål 22

Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag. (KS)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet uppnås.

Kommentar:

Prognosen för helåret är ett resultat på 15,5 mnkr före jämförelsestörande poster. Skatteintäkter och generella statsbidrag väntas uppgå till 520,8 mnkr vilket ger ett resultat på 3,0 %. För det enstaka året så nås inte målet men över tid, för åren 2016-2018 blir resultatet i genomsnitt 5,9 % och därmed är målet uppnått.

Kommunen kommer dessutom att göra en reavinst för exploateringar, prognosen anger 15,4 mnkr 2018, men kan avvika beroende på antal sålda tomter under året. Detta är en jämförelsestörande post och ska inte inräknas i resultatmålet. Med en konjunktur som riskerar försämrats kommande år så kommer detta mål bli svårare att nå.

Mål 23

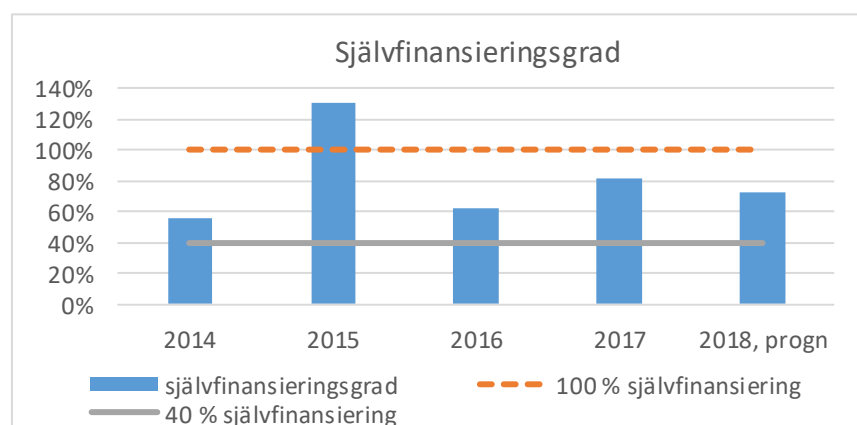
Över tid ska minst 40 procent av kommunens investeringar finansieras med egna medel. (KS)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet uppnås.

Kommentar:

Aktuell prognos visar att årets investeringar landar på 54,1 mnkr. Relaterat till prognos för årets resultat och avskrivningar så ger det en självfinansieringsgrad på 73 %. Det är bättre än målet på 40 %. En självfinansiering på 100 % innebär att all investering kan finansieras av egna medel, dvs av ett positivt ekonomiskt resultat samt genom

att befintliga tillgångar skrivs av. Ett värde under 100 %, som prognosen pekar på för 2018, innebär att en viss del av investeringarna finansieras av den egna kassan och/eller genom att lån tas. För de senaste åren så har det varierat mellan 56-130 %, se diagrammet. För åren 2016-2018 hamnar egenfinansieringen på ca 72 % i genomsnitt.

Om alla investeringar skulle varit 100 % egenfinansierade 2018 så skulle investerings-volymer kunna uppgå till som mest 39,5 mnkr, dvs 14,6 mnkr lägre än nuvarande investerings-prognos. I ovanstående siffror ingår inte den reavinst som prognosticeras i år. Om den räknas in så betyder det att kommunen når 100 % egenfinansiering.

Mål 24

All verksamhet ska så långt som möjligt bedrivas inom kommunen. Hemmaplanslösningar ska eftersträvas och ökas kontinuerligt, så att alla kommuninvånare i möjligaste mån kan erbjudas verksamhet i hemkommunen. (BON)

Prognos för måluppfyllelse:

Prognosen är att målet delvis uppnås.

Kommentar:

Tillfälligt boende och institutionsplaceringar är insatser som köps externt eftersom behandlingshem inte bedrivs inom kommunen. Så långt det är möjligt försöker man tillgodose behovet av stöd och samtal inom kommunen med resursteamets insatser, exempelvis boendestöd eller samtalsstöd. När detta inte är tillräckligt köps behandling in. Bedömningen är att det inte finns tillräckliga insatser för målgruppen personer med missbruk och beroende. Kommunen köper idag insatser för spelmissbruk och behandlingshem för missbruk.

Idag köps platser till personer med diagnosen Autism in då det varken finns kompetens eller lokaler för dem. Att kunna erbjuda boende på hemmaplan för även dessa personer skulle innebära en minskad kostnad för kommunen.

Alla som har beviljats daglig verksamhet under första halvan av året har blivit erbjuden plats i kommunens egen verksamhet. Flexibiliteten i verksamheterna är stor och öppen för att möta nya brukare med nya behov.

Samtliga insatser inom bistånd äldre utförs idag inom kommunen. En anledning att köpa plats i annan kommun på särskilt boende skulle vara att det inte finns plats inom rimligt tid i Bollebygd, eller att hemtjänst tillfälligt bedrivs av annan kommun på grund av tillfällig vistelse av den enskilde.

4.6 Sammanställning prognos för måluppfyllelse

		Prognosen är att målet kommer att:		
Nr	Mål	uppnås	delvis uppnås	inte uppnås
Ökat arbetsdeltagande:				
1	Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. (KS)			X
2	Vid upphandling ska kollektivavtal (eller motsvarande) och meddelarskydd krävas där detta är relevant. (KS)	X		
3	Sjukfrånvaron ska minska. (alla)			X
4	Öka andelen heltidsarbetande enligt gällande kollektivavtal mellan SKL (Sveriges kommuner och landsting) och Kommunal, heltid som norm. (alla)	X		
5	Skapa ökade möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. (BON)	X		
6	Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av 2020. (SBN)		X	
Trygga och goda uppväxtvillkor:				
7	Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan. (BON)		X	
8	Alla barn ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärrik. (BON)	X		
9	Alla elever i fritidshemmet ska ha tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation. (BON)	X		
10	Kommunen ska tillse att det finns tillgång till familjehem, hem för vård och boende och stödboende i egen regi. (BON)		X	
11	Främja goda matvanor i verksamheterna förskola/skola. (SBN)	X		
12	Andelen ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta att öka och inte understiga 40 procent vid utgången av 2020. (SBN)	X		
Åldrande med livskvalitet:				
13	Äldre ska kunna åldras med bibehållet oberoende. (BON)		X	
14	Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas. (SBN)			X

15	Andel personer som ser fram emot måltiden (kundnöjdheten) mitt på dagen ska öka inom äldreomsorgen. (SBN)		X	
Hållbar livsmiljö:				
16	Anhörigstöd ska utvecklas. (BON)			X
17	Antalet kulturaktiviteter i kommunen ska öka. (BON)		X	
18	Verksamheterna ska skapa en tillgänglig miljö utifrån var och ens egna möjligheter. (BON)		X	
19	Ökat samarbete med idrotts- och fritidsföreningar, byalag, pensionärsorganisationer, kyrkor och andra utvecklingsgrupper. (BON)		X	
20	Giftnära inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas. (SBN)	X		
21	Bostäder i olika upplåtelseformer (hyresrätter, bostadsrätter och egna hem) med olika storlek, arkitektur och standard ska eftersträvas. (SBN)	X		
God ekonomisk hushållning:				
22	Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag (KS)	X		
23	Över tid ska minst 40 procent av kommunens investeringar finansieras med egna medel. (KS)	X		
24	All verksamhet ska så långt som möjligt bedrivas inom kommunen. Hemmaplanslösningar ska eftersträvas och ökas kontinuerligt, så att alla kommuninvånare i möjligaste mån kan erbjudas verksamhet i hemkommunen. (BON)		X	
Summa		11	9	4

Tabell 2 visar prognoserna för måluppfyllelse. Bokstäverna efter målen anger vilken nämnd som i första hand ansvarar för målet: KS = kommunstyrelsen, BON = bildnings- och omsorgsnämnden, SBN = samhällsbyggnadsnämnden.

4.7 Kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelsen

Av totalt 24 mål är prognosen att 11 kommer att uppnås under året, 9 kommer att delvis uppnås och 4 kommer inte att uppnås, se tabell 1. Andelen mål som uppnås i förhållande till alla 24 målen uppgår till 46 %. Den förväntade måluppfyllelsen får anses som ganska låg, men vissa mål är samtidigt ganska

högt satta, t ex bredbandsutbyggnaden och rankingen av företagsklimatet. Att nå 100 % behörighet till gymnasieskolan är kanske inte helt omöjligt men ändå mycket svårt och bygger delvis även på andra människors (elevers) egna viljor och medfödda förmågor. Elever som nyligen kommit till Sverige räknas också in i det målet.

Som vanligt vill kommunstyrelsen peka på att det är angeläget att kommande mål är tydligt mätbara så de går att följa upp. Detta ansvar faller inte bara på kommunfullmäktige som formulerar dem utan också på nämnderna själva som i högre utsträckning borde bryta ner ett diffust mål till mätbara delar. I de fall som ett mål innebär att något ska öka eller stärkas, så är det viktigt att nämnden sätter ett värde att utgå från som man sedan kan jämföra utfallet med. Detta kan med fördel göras redan i nämndens mål- och budgetarbete, eller i början av verksamhetsåret.

Kommunfullmäktiges arbete med att sätta mål är ett kraftfullt verktyg. Rätt utformat innebär det att en nämnd, förvaltning och kanske flertalet enheter lägger tid, resurser och tankekraft på att arbeta med målet. Det innebär också att andra saker kanske prioriteras ner. Det är därför viktigt att målen dels inte blir för många och dels verkligen fokuserar på rätt saker. Det är önskvärt att kommunfullmäktige i sitt målarbete utgår från någon slags analys kring vilka delar i kommunen som bör stärkas och vilka delar som redan har en fullgod kvalitet. Det kan också vara så att vissa av målen redan täcks in i befintlig lagstiftning och alltså är sådana saker som förvaltningen ska arbeta med ändå.

Tabell 2.

	Totalt antal unika mål:	Prognosen är att målen kommer att:		
		uppnås	delvis uppnås	inte uppnås
Bildnings- och omsorgsnämnden	11	3	7	1
Samhällsbyggnadsnämnden	7	4	2	1
Kommunstyrelsen	4	3	0	1
Summa	22	10	9	3

Alla nämnder har mål som man både uppnår och inte uppnår. Utöver de 22 ovan så tillkommer 2 mål som är gemensamma för alla nämnder, ett av dessa uppnås och ett uppnås inte, enligt prognosen.

De ekonomiska målen kommer sannolikt bli svårare att uppnå de kommande åren, dels pga. allt lägre ökning av skatteunderlaget samt dels en omfattande investeringsvolym. I det förslag till budget för 2019 som finns så når resultatet inte 4 %.

4.8 Nyckeltal

I fullmäktiges budget angavs ett antal nyckeltal som komplement till målen. Eftersom ett flertal av dessa nyckeltal tas fram i slutet på året kommer en totalsammanställning redovisas i samband med årsredovisningen. I de olika nämndernas delårsrapporter framgår emellertid de mått som finns.

4.9 Utredningsuppdrag

Utredningsuppdrag av kommunfullmäktige som ska återrapporteras i delårs- och årsrapporter saknas.

5. Prestationer

5.1 Förskola och skola

Tabell 3.

Prestationer	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse utfall-budget	Utfall 2017
Antal barn i förskola	541	560	-19	530
varav köpt verksamhet	43	43	-	42
Antal barn i förskoleklass	128	135	-7	134
varav köpt verksamhet	31	30	+1	29
Antal elever i grundskola år 1-9	1 155	1 160	-5	1 122
varav grundsärskola	4	3	+1	4
varav köpt verksamhet	208	225	-17	202
Antal elever i fritidshem	531	560	-29	529
varav köpt verksamhet	126	135	-9	122
Antal elever i gymnasiet	329	338	-9	318
varav i egen regi	12	10	+2	10
varav gymnasiesärskola	5	4	+1	6

Elevantalet är ett snitt av helåret dvs elevantalet för helåret summeras och delas därefter genom hur många månader som redovisningen av prestationerna visar.¹⁰ Prognosen bygger på faktiskt utfall fram till dagens datum samt de antagande som kan göras framåt. För grundskola och gymnasiet antas oftast att de

¹⁰ Antal månader som statistiken följs upp på, bygger vanligtvis på hur många månader under året som faktureras dvs 12 mån. Förskolan följs upp i 11 månader av året och totalen delas därmed med detsamma. Anledningen är att juli (men egentligen också augusti månad) anses dra ner statistiken och göra den missvisande. Fritidshem, grundskola och gymnasiet följs upp alla månader under året.

elevvolymerna som finns i augusti också kommer att fortlöpa hela året ut. För förskolan görs fler antaganden framåt då man där har mer information om köer och inskolningstidpunkt.

Barnantalet för förskolan har ökat med 2 % jmf 2017. Det är dock färre antal jmf med budgeterat. Anledning till avvikelsen mot budget är minskat antal barn i Töllsjö, mer än vad man antagit. I centralorten är det dock en ökning.

För samtliga förskolor så tappar man ett stort antal barn i augusti till skolan, men volymerna kommer att öka igen september och framåt, främst centralt. I ålderskategorin 1 - 2,5 åringar har andelen ettåringar blivit fler, speciellt på de centrala förskolorna. Vilket både gör att man behöver ha mer personal per barn och kan ha färre barn per grupp.

Elevantalet för fritidshem ligger nästan på samma nivå som 2017 men avviker stort jmf budgeterat. Fritidshem tenderar att ha högst antal elever under hösten men antalet elever brukar därefter inte öka något nämnvärt fram mot slutet av året. Elevantalet på fritidshem inte ökat men de inskrivna eleverna vistas där längre tider än tidigare.

5.2 Äldreomsorg

Tabell 4.

Prestationer	Prognos 2018	Budget 2018	Avvikelse utfall-budget	Utfall 2017
Antal hemtjänstären	129	133	-4	134
Antal utplanerade timmar	37 207	-	-	36 317
Antal brukare äldreboende	70	71	-1	66
Antal boende korttid	7,9	8	0	6

Antal brukare inom hemtjänsten har minskat jämfört med 2017. Nämndens prognos är runt 129 brukare som ett genomsnitt under 2018. Antal beslutade timmar hemtjänst har däremot ökat under året pga. ökad vårdtyngd. I snitt beviljades knappt 5 000 timmar hemtjänst per månad hittills i år. Föregående år var det 3 830 timmar. På totalnivån kan man se att det finns skillnader mellan vad som beviljas och vad som sedan utförs. De så kallade utplanerade timmarna

skiljer sig inte så mycket åt mellan åren. Skillnaderna bör analyseras till årsbokslutet

Antal brukare demensenheten har en ökning från 2017. Beläggningen har i genomsnitt varit 94 % 2018. Prognos för året 2018 är att beläggningen kommer att vara 98-100 % då efterfrågan av lägenheter är stor.

Antal brukare äldreboende har en ökning från 2017. Beläggningen har i genomsnitt varit 93 % 2018. Prognos för året 2018 är att beläggningen kommer att vara 96 % då behovet är bestående.

5.3 Funktionsnedsatta

Tabell 5.

Insatser enligt LSS	Prognos 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Boende vuxna och barn/unga	20	20	21	20
Daglig verksamhet	25	24	23	25

Siffrorna ovan för 2015-2017 bygger på den statistik som verksamheten rapporterar in till Socialstyrelsen och gäller läget per den 1 oktober respektive år. Utöver dessa siffror finns det 16 personer med beslut om assistans, enligt SFB, dvs Försäkringskassan står för kostnaderna, bortsett från de första 20 timmarna. Detta antal har varit relativt oförändrat de senaste åren. Av dessa 16 så utför kommunen assistansen för runt 4 personer. Utöver dessa 16 så finns det ca 6 personer som har beslut om assistans enligt LSS, dvs i nuläget ersätter Försäkringskassan inga av dessa timmar. För några av dessa så pågår en process om överklagan, där kan det bli aktuellt att Försäkringskassan ersätter retroaktivt. En mer utförlig beskrivning ges i årsrapporten.

5.4 Individ- och familjeomsorg

Tabell 6.

Insatser	Prognos 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll	123	120	118
Placeringar vuxna (HVB+LVM)	10	8	2
Placeringar barn och unga:			
- HVB-hem	8	15	7
- Familjehem	15	24	5
Anmälningar barn och unga	260	148	115
Öppna utredningar barn och unga	206	142	64

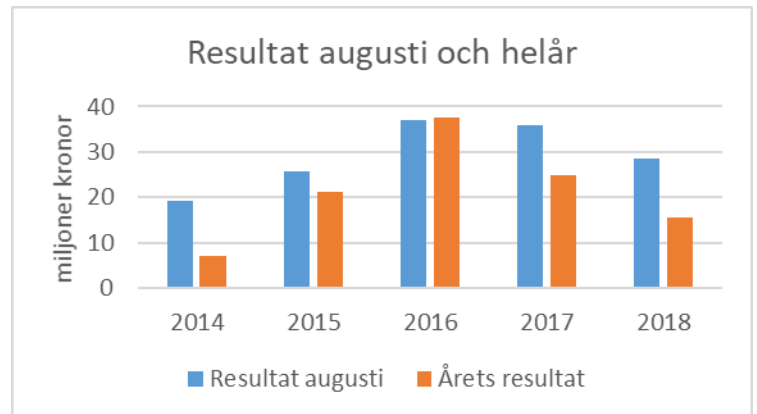
Enligt uppgifter från verksamheten så ökar antal hushåll med ekonomiskt bistånd relativt måttligt. Däremot ökar antal anmälningar barn och unga och således även antal öppna utredningar kraftigt. Ökningen beror på en större medvetenhet och vaksamhet hos allmänhet och även inom skola, tandvård mm. En mer utförlig beskrivning ska ges i årsrapporten.

6. Ekonomiskt resultat och finansiell analys

6.1 Resultatanalys

Periodens resultat och prognos för helåret

Kommunens resultat för perioden är ett överskott med 28,6 miljoner kronor (mnkr). Det är 7,2 mnkr sämre än samma period föregående år, då var resultatet 35,8 mnkr. Prognosen för helåret är ett resultat kring 15,5 mnkr. Dessutom väntas kommunen göra reavinster från exploatering på ca 15,4 mnkr, totalt resultat blir därmed 30,9 mnkr. I jämförelsen mellan åren så bör reavinsterna exkluderas eftersom det är engångsintäkter som inte härrör från kommunens egentliga driftverksamhet.

Diagrammet visar delårsresultaten i augusti och helårsresultaten, (varav 2018 års är prognos). Det är vanligt att resultatet per augusti är högre än det slutliga helårsresultatet. 2018 års siffror inkluderar inte reavinst från exploatering.

Kommunen har gjort två tidigare uppföljningsrapporter under året, per februari och per april. Prognoserna var per februari 10,7 mnkr och per april 9,9 mnkr.

Intjänande av semester kostnadsförs löpande, när personal tar ut semester uppstår därmed ingen kostnad. Det gör att vissa verksamheter som inte tar in vikarier, som skolan, har låga eller inga personalkostnader under juni-augusti. Inköp av mat, material mm är också något lägre. För kommunen som helhet betyder det att resultatet för perioden ser något bättre ut än vad helårsprognosen gör, normalt sett.

Intäkter och kostnader

Intäkterna i form av avgifter, taxor, försäljningar och bidrag blev 70,2 mnkr t o m augusti. Det är ca 7 mnkr lägre än samma period föregående år (77,5).

Minskningen beror på lägre statsbidrag för flyktingverksamheten, från 23,7 mnkr till 9,1 mnkr.

Kostnaderna blev 372,3 mnkr vilket är 2,9 % mer än 2017. Personalkostnaderna utgjorde 234,4 mnkr av dessa och köpt verksamhet utgjorde 73,2 mnkr. Köpt verksamhet har minskat, med 9,3 mnkr, främst beroende på färre köpta platser inom flyktingverksamheten. Det är även lägre kostnader för köpta platser inom IFO.

Personalkostnaderna

Personalkostnaderna har ökat med 8,7 % jämfört med samma period föregående år. Ökningarna är procentuellt ungefär lika mellan förvaltningarna. Alla personalgrupper har 2018 års lön bortsett från lärarna där kommunen inväntar centrala förhandlingar. Här antas att lärarnas avtal ger en löneökning på 3,0 procent, kostnaden för detta är uppbokat för perioden april-augusti. Den personal som omfattades av Kommunals löneavtal fick löneökningar som motsvarar en heltidslöneökning på 3,3 procent. De som tillhörde övriga avtalsområden fick en ökning på 2,8 procent. Kostnader för pensioner påverkar enbart två tiondelar av ökningen på 8,7 %.

Skillnaden mellan löneökningarna på ca 3 % och kommunens totala personalkostnadsökning på 8,7 % beror på flera saker, men den främsta orsaken är helt enkelt fler anställda. Ibland talas det också om en löneglidning, dvs att nyanställd personal går in med högre löner än den personal som man ersätter. Det är svårt att mäta exakt effekt, men ser man till alla lärarna, inkl förskolelärarna, så har medellönerna ökat med ca 500 kr/månad exkl den årliga lönerevisionen för hela gruppen. Det ger en effekt på ca 1,3 mnkr för ett helår dvs det skulle kunna förklara drygt 0,5 % i personalkostnadsökning för hela kommunen. För gruppen undersköterskor är det svårt att se någon sådan här löneglidningseffekt.

En annan förklaring skulle kunna vara det stora antalet statsbidrag som innebär att kommunen anställer fler personal, men också får intäkter för dessa. En grov uppskattning visar att det kan handla om en knapp miljon i utökade statsbidrag för perioden jan-aug 2018 jämfört med samma period 2017. Den här effekten skulle motsvara en personalkostnadsökning på ca 0,4 %. Detta kan alltså bara förklara en mindre del av den stora personalkostnadsökningen mellan åren. Ökningen av antal anställda ska relateras till ökningen av barn, elever och brukare inom omsorgen. Till årsredovisningen ska ett försök till analys göras av detta.

Det är inte bara 2018 som ökningen av personalkostnader varit hög, för åren 2016 ökade de med drygt 11 % och för 2017 med knappt 12 %.

Nettokostnader och skatteintäkter

Nettokostnaderna har ökat med 7,2 % jämfört med samma period föregående år. Prognosen för helåret är en ökning med 7,9 % 2018 jämfört med 2017.

Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 4,2 %. Prognosen för helåret är en ökning med 3,8 % för 2018 jämfört med 2017.

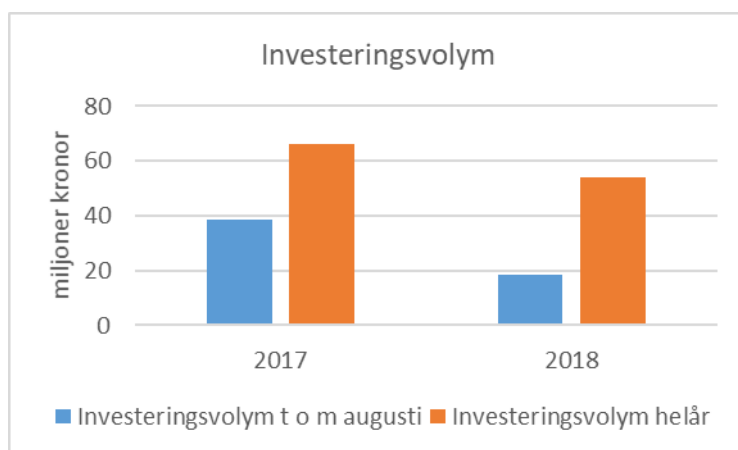
Det är viktigt att nettokostnaderna långsiktigt inte ökar mer än skatteintäkterna, men det ser alltså ut som att de kommer att göra det 2018. Så var fallet även 2017, då var ökningen 9,7 % för nettokostnaderna och 7,6 % för skatteintäkterna.

Diagrammet visar skatter och generella statsbidrag överst respektive nettokostnaderna för åren 2014-2018 underst. Avståndet mellan kurvorna utgör till stor del kommunens ekonomiska resultat, ju större avstånd desto högre resultat.

6.2 Finansiell ställning

Investeringar

Hittills under året har investeringar gjorts för 18,7 mnkr. Prognosen för helåret är 54,1 mnkr vilket i så fall är något lägre än 2017 då kommunen investerade för 66,2 mnkr. Ganska mycket fler investeringar kommer att göras i slutet av året för att prognosen på 54,1 ska nås. Föregående år investerades för 38,5 mnkr t o m augusti.

Kommunfullmäktige har satt ett mål om att självfinansieringsgraden minst ska vara 40 procent över tid. Prognosen är att målet nås för 2018 och hamnar på 73 procent. Se redovisningen av målet på sidan 19. Detaljer om

aktuella investeringsprojekt finns under avsnitt 6.5.

Skulder

Kommunen har lån på 213 mnkr. Inga nya lån har hittills tagits under året och prognosen är att inga nya lån heller behöver tas under resterande del av året. Genomsnittlig räntebindningstid är 2,14 år och den genomsnittliga räntan har den senaste tolv månadersperioden varit 0,79 %.

Kommunens användning av leasing

Kommunen leasar fordon för att användas inom främst hemtjänst, men även teknisk förvaltning, individ- och familjeomsorg, administration och övrig omsorgsverksamhet. Det handlar om 44

Totala leasingavgifter som kommunen kommer att betala:	
Inom 1 år	1 176 334 kr
Mellan 1-5 år	2 104 139 kr
Senare än 5 år	0 kr

stycken fordon. Dessa klassas som operationell leasing, i avsnitt 7.5 redogörs för varför. Upplysningar ska lämnas om den totala summa som kommunen kommer att betala för denna leasing inom ett år, inom fem år och därutöver.

Pensionsförpliktelser

Kommunens samlade pensionsförpliktelser uppgår till 172,9 mnkr inklusive löneskatt. Av det utgör 26,1 mnkr avsättning i balansräkningen och resterande 146,7 mnkr en ansvarsförbindelse. Kommunen har 6,0 mnkr i placeringar, resterande är så kallade återlånade medel. Jämfört med helåret 2017 så är pensionsförpliktelserna ca 0,1 mnkr högre, dvs i princip oförändrade. Kommunens avsättning 2017 på 147,6 mnkr motsvarar 15 880 kr per invånare vilket är mindre än genomsnittet i landet på 20 944 kr.

Återställning av avsättningen på 6,0 mnkr

Kommunfullmäktige har vid tre tillfällen, 2013, 2015 och 2016 beslutat om att sätta av vardera 2,0 mnkr per år, totalt 6,0 mnkr, för att täcka en del av kostnaderna för den nya Bollebygds skolan. (Avsättningen har inte varit förenlig med god redovisningssed men har redovisats på ett öppet vis.) Bollebygds skolan är färdigställd och i nuläget är prognosen att ca 1 mnkr av de avsatta medlen tas i anspråk för denna. Av de resterande 5 mnkr ska 3,2 mnkr täcka återställande av Kråkvägens förskola. Det återstår 1,8 mnkr som kommer att resultatföras på 2018, denna intäkt finns i kommunens prognos.

6.3 Budget för nämnder mm

Tabell 7.

Kommunens budget, nettokostnader (tkr)	KF beslut okt 2017	Löneökn 2017	Anläggn-bidr	Löneökn 2018	Aktuell ram
<i>Budget per nämnd:</i>					
Kommunfullmäktige	-1 390				-1 390
Kommunstyrelsen	-56 400	-476	-500	-482	-57 858
Bildnings- och omsorgsnämnden	-389 500	-6 743	-492	-6 478	-403 213
Samhällsbyggnadsnämnden	-35 300	-581		-540	-36 421
Revisionen	-825				-825
Valnämnden	-180				-180
Överförmyndare	-765				-765
Jävsnämnden	-70				-70

Summa nämnder	-484 430	-7 800	-992	-7 500	-500 722
<i>Budget övrigt:</i>					
Ofördelad budget	-2 000				-2 000
Lönerörelse	-15 300	7 800		7 500	0
Anläggningsbidrag	-992		992		0
Räntenetto, (inkl.	-4 000				-4 000
Summa övrigt	-22 292	7 800	992	7 500	-6 000
Skatteintäkter och generella statsbidrag	517 878				517 878
Totalt	11 156	0	0	0	11 156

Jämfört med den budget som kommunfullmäktige beslutade om den 26 oktober (kolumnen till vänster ovan) så har vissa ändringar gjorts. Budget för löneökningar 2017 budgeterades ut till nämnderna i slutet av 2017. I början av 2018 flyttades budgeten för anläggningsbidrag från centralt till dels kommunstyrelsen och dels till bildnings- och omsorgsnämnden för att täcka bidrag till föreningen Bollekollen respektive ridklubben.

Lönerörelsen 2018 är inte helt avslutad, i skrivande stund, då lärarna ännu inte fått någon ny lön för 2018, övriga avtalsområden är dock klara och därmed bedöms det rimligt att budgetera ut den centralt avsatta budgeten. Lärarnas löneavtal anses här hamna på 3,0 procent och det är detta som bildnings- och omsorgsnämnden fått i compensation. Som synes i tabellen ovan så är den avsatta potten på 7 500 tkr något lägre än föregående år. Beloppet täcker en personalkostnadsökning under 2018 för samtlig personal (även timavlönade) på ca 3,1 procent. Löneökningar sker dock på 8 eller 9 månader vilket gör att denna ram inte kommer räcka fullt ut kommande år eftersom det då saknas medel för 3 eller 4 månaders löneökningar.

6.4 Driftsredovisning

Tabell 8.

Nämnd	Januari-augusti 2018			Helår 2018			Bokslut 2017
	Utfall perioden	Aktuell budget perioden	Avvikelse utfall-budget	Prognos helår	Budget helår	Avvikelse helår	
<i>Belopp är i tkr</i>							
Kommunfullmäktige	-715	-927	212	-1 140	-1 390	250	-1 176
Kommunstyrelsen	-36 167	-38 517	2 351	-56 858	-57 858	1 000	-55 720

Bildnings- och omsorgsnämnden	-258 314	-268 089	9 775	-404 913	-403 213	-1 700	-374 296
Samhällsbyggnadsnämnden	-19 409	-24 221	4 811	-36 421	-36 421	0	-32 521
Revisionen	-400	-550	150	-825	-825	0	-824
Valnämnden	116	-120	236	-180	-180	0	0
Överförmyndare	-596	-510	-86	-765	-765	0	-267
Jävsnämnden	-12	-47	35	-20	-70	50	132
Summa nämnder	-315 497	-332 981	17 484	-501 122	-500 722	-400	-464 672
Finansförvaltningen	344 134	340 419	3 715	516 578	511 878	4 700	497 949
Summa	28 640	7 438	21 202	15 456	11 156	4 300	33 279

Kommunens resultat för perioden januari-augusti är ett överskott med 28 640 tkr. (Notera att det finns avrundningar i tabellen som gör att summeringarna kan skilja sig åt.) Aktuell budget för perioden är ett överskott med 7 438 tkr vilket alltså överträffas med 21 202 tkr. Prognosen för helåret är ett överskott med 15 456 tkr vilket är 4 300 tkr bättre än det budgeterade resultatet på 11 156 tkr. Kommunen väntas göra en reavinst inom sin exploateringsverksamhet, det finns inte med i ovanstående tabell. Nedan kommenteras utfallen och prognoserna.

Kommunfullmäktige

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	0	0	250

Kommunfullmäktiges budget för helåret är -1 390 tkr. T o m augusti är utfallet -927 tkr vilket är 212 tkr bättre än periodens budget. För helåret väntas ett överskott med 250 tkr. Orsaken är lägre kostnader för arvoden än budgeterat. T ex var det inget fullmäktigemöte i mars i år vilket det var 2017. Inte heller var det något fullmäktige i augusti i år. Det var överskott mot budgeten även 2017, kostnaderna väntas bli något lägre 2018 än 2017.

Kommunstyrelsen

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	1 000	1 000	1 000

Kommunstyrelsen prognosticerar ett överskott med 1 000 tkr. Överskottet beror på att en tjänst inom digitalisering etc. ännu inte är tillsatt och denna vakans väntas fortgå ytterligare en tid.

Det är även mindre överskott på flera delar, t ex för fackliga kostnader och skolskjuts. Till följd av att kommunen inom flera områden växer med fler anställda, fler elever osv så ökar även IT-kostnaderna. Där väntas ett underskott med ca 450 tkr då kapitalkostnaderna för IT inte tagit höjd för denna ökning under året.

Bildnings- och omsorgsnämnden

Prognos, avvikelse, tkr:	februari	april	augusti
Bildning, kultur och fritid	200	800	0
Omsorg	-4 700	-7 200	-1 700
Nämnd	0	0	0
Totalt nämnd	-4 500	-6 400	-1 700

Bildning, kultur och fritid

Förskolan prognostiserar ett negativt resultat på -600 tkr. Detta beror främst på högre personalkostnader jämfört med budget. De höga personalkostnaderna beror på flera gemensamma faktorer. Lång- och kortidssjukfrånvaron är hög, vilket gör att verksamheten både bär sjuklönekostnader för personal som är hemma samt lönekostnader för ersättande vikarier. Antalet barn med omfattande stödbehov är fortsatt stort och kräver fler pedagoger jmf personalkostnadsbudget.

Barnantalet är lägre i snitt för helåret jmf budgeterat antal. Fördelningen av barnen har ändå lett till ökade kostnader. Detta beror dels på den snedfördelning av barnantalet, där trycket ökat på centrala förskolor medan förskolor i ytterområden tappat barnantal. Det märks särskilt i Töllsjö. Den andra stora kostnadsdrivande faktorn är barnens ålder. I ålderskategorin 1 - 2,5 åringar har andelen ettåringar blivit fler, speciellt på de centrala förskolorna. Vilket både gör att man behöver ha mer personal per barn och kan ha färre barn per grupp.

Grundskolan prognostiserar ett negativt resultat på -1 800 tkr. Verksamheten går minus på personalkostnader. Personalkostnaderna är höga pga. av högre

bemanning i form av bl.a. elevassistenter avseende elever med omfattande stödbehov. Lönekostnaderna har ökat då nyanställda behöriga lärare kostar mer. En annan stor andel av de ökade personalkostnaderna beror på en förändring från hösten 2018, regeringen har beslutat om en ny stadiindelad timplan där språkval är obligatoriskt från år 6, vilket gjort att man behövt nyanställa personal. Fritidshem, gymnasieverksamhet, vuxenutbildning samt fritid och kultur prognostiserar gemensamt ett positivt resultat på 1 400 tkr. Det finns en gemensam volymbuffert för bildning som med en positiv prognos på 1 000 tkr.

Omsorg

Omsorgsnämnden prognosticerade i sitt delårsbokslut ett resultat för helåret på - 1 700 tkr. Prognos helår nettokostnadsökning för omsorgsnämnden är 6,43 % jmf 2017

De största negativa avvikelserna jmf med budget är inom äldreomsorgen, personlig assistans och ekonomiskt bistånd.

Prognos för äldreomsorgen är ett underskott med -5 200 tkr inklusive förväntat överskott på administrationen 911 tkr. Prognos helår nettokostnadsökning inom äldreomsorgen är 7,6 % jmf 2017. Äldreboende och demensenheten har haft ökad vårdtyngd. Sjukfrånvaro har ökat och ersättare i form av timvikarier påverkar personalkostnaden. På hemtjänst har antal brukare minskat men vårdtyngden ökat. Brukare som har behov av mer än 120 timmar hemtjänst/månad, antal brukare under 65 år och dubbelbemanning har ökat. Fler brukare önskar vistas hemma, även då de är sjuka. I nuläget har kommunen färre personer som har växelvård vilket innebär att hemtjänsten täcker större del av vårdbehovet och som ofta leder till fler beslutade hemtjänsttimmar. Det saknas i vissa perioder alternativa boenden, vilket medför att brukaren hänvisas att bo hemma. Hemtjänst har också palliativ vård i livets slutskede och som kan innebära upp till 6 besök om dagen.

Prognos för IFO är ett överskott med 4 600 tkr. Prognos helår nettokostnadsökning är 13,97 % jmf 2017. Nettokostnadsökningen beror till stor del av minskade intäkter från Migrationsverket. Störst överskott hittas inom flykting. Kommunen inväntar pengar från Migrationsverket 3 700 tkr som avser

återsökningar av dygnsschabloner för ensamkommande barn och unga 2:a kvartal 2017. Det är kompletteringar för tidigare placeringar i HVB och familjehem. Ärendet är under behandling hos Migrationsverket. På myndighetsteam barn och unga och myndighetsteam vuxna har kommunen köpt färre platser än budgeterat. Ekonomiskt bistånd ökar, prognos för helåret är -2 000 tkr. 200 tkr av underskottet består av initiala kostnader nyanlända. Ekonomiskt bistånd betalas ut innan andra ersättningar har kommit igång till nyanlända. Kommunen ersätts för initiala kostnader från Migrationsverket men det täcker inte hela kostanden (glappet). En utredning av det ekonomiska biståndet är nu påbörjad av IFO enheten.

Prognos för funktionsnedsättning är ett underskott med -1 500 tkr inklusive förväntat överskott på administrationen 715 tkr. Prognos nettokostnadsökning helår är 4,1 % jmf 2017. Boende funktionsnedsatta och daglig verksamhet är ekonomiskt stabila och följer budget. Antal brukare av personlig assistans har ökat jmf samma period 2017. Resultatförbättring från aprilrapporten 2018 beror på ett större ärende som inkom 2017, men där Försäkringskassan inte fattade beslut om assistansersättning förrän juni 2018. Det innebär att kostnaden ersätts i efterskott till kommunen, pengar som ännu inte inkommit, men satt av som intäkt i prognos. I dagsläget har kommunen 20 timmars ansvar för 18 brukare (kommunen får inte ersättning de 20 första timmar assistans i veckan). Av de 18 brukarna är 5 brukare i kommunens regi (vi har egen personal och kommunen får ersättning från Försäkringskassan när assistansen överstiger 20 timmar/veckan). 13 brukare har valt privat utförare (privat utförare får ersättning från Försäkringskassan för utförd assistans över 20 timmar/veckan, dock betalar kommunen eventuella sjuklöner).

Prognos för gemensamt omsorg är ett överskott med kr 400 tkr. Personalkostnader och övriga kostnader är lägre än budgeterat.

Samhällsbyggnadsnämnden

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	0	-500	0

Utfallet till och med augusti är ett + 4,7 mnkr jämfört med den periodiserade budgeten främst beroende på att åtgärder inom fysisk, teknisk planering – t ex har arbete med översiktsplan och andra planer inte utförts i förväntad omfattning hittills under året. Under hösten kommer detta arbete intensifieras, ändå förväntas ett överskott inom fysisk planering

Underskott förväntas inom verksamheten gator och vägar, bland annat beroende på dyrare vinterväghållning och gatubelysning än förväntat, en del av befarat underskott kommer reduceras genom minskat underhåll resten av året.

Bostadsanpassningsbidragen förväntas överstiga budgeten med ca 1,3 mnkr beroende på ett antal kostnadskrävande åtgärder.

Fastigheter, gemensamma verksamheter samt måltid och lokalvård förväntas inrymmas inom budget.

Inom VA förs resultatet till nästkommande år oavsett ifall det blir över- eller underskott vilket innebär ett nollresultat. Avfallsdelen hanteras i princip på motsvarande sätt, här finns dock en osäkerhet gällande avtal med entreprenören, även här förväntas dock ett nollresultat.

Övriga nämnder

	februari	april	augusti
Prognos, avvikelse, tkr	0	0	50

Övriga nämnder är revisionen, valnämnden, överförmyndaren och jävsnämnden. Tillsammans beräknas de ge ett överskott på 50 tkr för helåret. Det är jävsnämnden som inte väntas göra av med sin budget på 70 tkr som står för överskottet, övriga nämnder väntas gå plus minus noll.

Valnämnden har haft större kostnader 2018 till följd av valet, men det täcks av statsbidrag och en ökad budget.

Övriga poster i driftsredovisningen

Tabell 9.

Finansförvaltningen	Helår 2018		
	Prognos	Budget	Avvikelse
Ofördelad budget	-2 000	-2 000	0
Lönerörelse	0	0	0
Räntenetto, (inkl. finansförvaltn.)	-4 000	-4 000	0
Skatteintäkter och generella statsbidrag	520 778	517 878	2 900
Avsättningar från 2017 mm	1 800	0	1 800
Summa	516 578	511 878	4 700

Utöver nämnderna, så fördelades budgeten också till ovanstående delar. Den ofördelade budgeten på 2 000 tkr ska täcka poster som inte är kända då kommunens budget beslutas. I nuläget finns inga beslut på vad de ska täcka, men här antas ändå att de förbrukas. Budgeten för lönerörelsen finns fr o m augusti på respektive nämnd som beskrivits ovan. I överskottet för raden avsättningar ingår att avsättningen på 6,0 mnkr som nu finns i balansräkningen resultatförs, samtidigt har kommunen återställningskostnader för Kråkvägens förskola, nettot blir ett överskott på 1,8 mnkr.

6.5 Investeringsredovisning

Tabell 10.

Verksamhet	Typ av investering	Utfall jan-aug	Budget 2018		Prognos 2018	Differens progn-budg
			Varav urspr.	Ombudg. från 2017/ nya projekt		
Park, fritid	Skattegårdsparken	353			353	-353
	Tingshusparken		2 500	300	0	2 800
	Malmgården			242	0	242
Gata	Kommunala GC-vägar	-574	1 500		1 500	0
	GC-väg Brandshed			6 000	0	6 000
	Olsfors, fartdämpande åtgärder			200	0	200
	GC-väg Göteborgsvägen (Malmgården)			2 315	0	2 315
Fastighet	Bollebygdsskolan	-229		775	300	475
	Allaktivitetshuset			158	0	158
	Ny skola	867	8 000	4 794	1 500	11 294
	Anpassning kontor		150		0	150
	Tillgänglighetsanpassningar		1 200		50	1 150
	Söråns förskola, uppvärmning	2 093		541	2 093	-1 552
	Ungdomsråd, multiarena			500	0	500
	Boende LSS			13 000	0	13 000
	Lokes väg, stödboende	4 443		2 474	4 450	-1 976
	Moduler, förskolor			4 280	4 280	0
	Strategiska mark- och fastighetsförvärv	13 246	25 000		22 000	3 000
Nämnder	Bildning och omsorg	832	1 850		1 850	0
	Kommunstyrelsen	1 531	2 100		1 800	300
	Reinvesteringar SBN	526	1 200		700	500
	Fiber		800	400		
	System och uppgradering		300			
	Elljusspår Rinna		3 000			
Renhållning	Åtgärder Råssa	5 393	1 430	11 899	7 500	5 829
VA	Ny vattentäkt och verk Töllsjö	69	500	786	500	786
	Reservvattenförs Bollebygd		1 000		0	1 000
	VA-plan	-83		504	350	154
	Övervakningssystem VA	256	500	102	602	0
	Reinvesteringar	1 021	4 000		2 300	1 700
	VA-åtgärder Malmgården			714	0	714

Verksamhet	Typ av investering	Utfall jan-aug	Budget 2018		Prognos 2018	Differens progn-budg
			Varav urspr	Ombudg från 2017		
Exploatering	Prästgården		5 000			
	Malmgården			3 789		
	Malmgården, intäkt			-6 000		
	Malmgården GC-väg		250			
	Malmgården, Gästgivarvägen		3 000			
	Bergadalen	243		1 093	300	793
	Bergadalen, etapp 2 VA		3 000		0	3 000
	Bergadalen, etapp 2 Gata		5 000		0	5 000
	Tyftet 2	105		6 305	500	5 805
	Grönkullen/ Getabrohult	286	5 000	6 731	500	10 831
	Kråketorp/ Kulla	249		995	500	495
Järnvägsutr resecentrum			500	0	500	
Ny stadsdel	80	5 000		200	4 800	
Diverse plankostnader	1 552	1 500		1 800	-300	
Tyftet 1	-114			-200		
Bergadalen 1	-1 636			-1 636	-1 636	
Totalt			83 280	63 097	54 092	

Investeringarna avser dels de objekt som budgeterades i samband med årsbudgeten, dels sådana objekt som ombudgeterades av fullmäktige i april 2018 eftersom de av olika anledningar inte fullgjordes i sin helhet under 2017.

Därutöver har fullmäktige beslutat om extra medel till Åtgärder vid Råssa samt moduler förskola. Totalt uppgår investeringsbudgeten till 146 377 tkr.

Investeringarna avser dels de objekt som budgeterades i samband med årsbudgeten, dels sådana objekt som ombudgeterades av fullmäktige i april 2018 eftersom de av olika anledningar inte fullgjordes i sin helhet under 2017.

Skattegårdsparken färdigställdes i början på året, totalkostnaden uppgick till 3,4 mnkr.

Medel för kommunala GC-vägar kommer nyttjas till Övregårdsvägen och Frejas väg, kommunens kostnad 1 500 tkr avser 50 % av totalkostnaden, resterande del täcks av bidrag från Trafikverket.

Trafikverket svarar för genomförande av åtgärdsvalsstudie för Olsfors. Tid för genomförande har inte presenterats av trafikverket.

Gc-väg Göteborgsvägen avser förbättringar av gång- och cykelvägar för Göteborgsvägen och Gästgivarvägen som avser kommunens del i projektet Malmgården/Tingshusparken. Arbetet har försenats pga Tingshusflytten och påbörjas hösten 2018. Medfinansieringsavtal med Trafikverket finns för gc-väg utmed Göteborgsvägen. Summan uppgår till 400 000 och gäller under 2018.

Bollebygdskolan F-6 är färdigställd, en del mindre kompletteringar återstår, dessa kommer emellertid täckas av ett bidrag från Boverket på 1,9 mnkr.

Medel för uppvärmning och ventilation Sörån fanns anslaget redan 2016, all medel för detta fördes av olika anledningar inte över till nästkommande år. Oaktat detta har projektet blivit dyrare än förväntat p g a utökat ventilationsbyte och extra borrhål, energibesparingen beräknas till 125 tkr per år.

Ny skola förskola allaktivitetshall kommer påbörjas under året i form av främst projektering- och utredningskostnader, de mer omfattande kostnaderna kommer belasta projektet under 2019-2022. Totalkostnaden beräknas i nuläget till ca 340 mnkr.

Anpassning kontor: Pga platsbrist har förvaltningen under våren bla köpt in nya mindre skrivbord samt bytt ut viss inredning för att skapa förutsättningar för fler kontorsplatser samt förbättra nyttjandet/flexibiliteten i de allmänna utrymmena. Kostnaderna för detta redovisas under årligt anslag.

Etableringskostnad och markarbeten för förskolemoduler i Bollebygd och Olsfors beräknas genomföras under året.

Avseende tillgänglighetsanpassningar har en förstudie inletts vid Tubbareds badplats.

I maj månad togs beslut i KS att boende för LSS ska uppföras genom direktanvisning av mark samt upphandling av hyra för att externt förhyra LSS boende av långsiktig investerare/förvaltare. Under insamlingen av fakta inför förstudie såg förvaltningen att investeringsbudgeten för denna hade behövt utökas med 5-10 miljoner kr varpå alternativ om extern investerare föreslogs. Kostnad under året blir extern konsultkostnad.

Strategiska mark- och fastighetsförvärv:

Hembygdsvägen 5, mark i Töllsjö har hittills förvärvat under året, SBN har även fattat beslut att köpa Getabrohult 2:10 och 2:17, ytterligare markförvärv i Getabrohult kan bli aktuellt.

Fastighet i Olsfors har sålts till Bollebo.

Lokes väg förväntas bli dyrare än beräknat, i nuläget beräknas den totala investeringskostnaden till ca 12,5 mnkr.

Fiber avser årlig konsultkostnad för bredbandssamordnare samt kostnader för samförläggning av tomrör tillsammans med Vattenfall .

För elljusspår Rinna är en studie av lokalisering utförd. Projektet har inte varit möjligt att prioritera under 2018 mht till övriga projekt och bör samplaneras och ingå i genomförandet av detaljplaneuppdrag för rekreationsområde Rinna som påbörjas med framtagande av visionsskiss för området under 2018. Projektet kan utföras under 2019.

Åtgärder på Råssa ÅVC pågår, totalkostnad för projektet är ca 13,8 mnkr.

Ny vattentäkt och verk i Töllsjö, Beslut har tagits gällande fortsatta utredningar avseende en mer central lokalisering av tükten. VA-planen beräknas färdigställas i början på 2019.

Angående reservvattenförsörjning i Bollebygd så pågår det dialog med Borås och Hällyda.

Övervakningssystem av VA-verksamhetens anläggningar kommer färdigställas under 2019, beräknad totalkostnad 1,7 mnkr 2016-2018.

Avseende reinvesteringar inom VA beräknas ca 75 % nyttjas under året.

Detaljplan för Prästgården vann laga kraft under augusti 2018. Kommunens ansvar och kostnader avser förbättring utbyggnad av va-ledningar och marklösen för allmän plats.

Kommunens åtgärder med att iordningställa Malmgården för exploatering med flytt av VA-ledning, byggnation av gc-väg, flytt/demontering av byggnader har försenats p.g.a svårigheter att få in anbud. Åtgärder kommer utföras under 2018/2019.

Bergadalen etapp 1 är färdigställd och projektering av etapp 2 och 3 har utförts under våren 2018. Arbete med planändring påbörjas hösten 2018. Upphandling och genomförande tidigast under 2019 och möjlig tomtförsäljning 2020.

För Tyftet 2 är samtliga tomter reserverade och markanvisning för sju tomter med besvärliga höjdförhållanden sker under hösten 2018. Planändring för LSS och 8 nya villatomter vinner bör vinna lagakraft under hösten 2018. Projektering och utförande av gata och ledningar för nya tomter sker under 2019 och medel tas av ej utnyttjade medel för etappen 2.

Planläggning av ett nytt verksamhetsområde vid Grönkullen pågår men har delats upp i två detaljplaner där detaljplanen för Flugger prioriterats och projekteras fram under 2018. För nytt verksamhetsområde behöver projektering och kalkyler tas fram som underlag för detaljplan.

Planarbete avseende ny stadsdel där detaljplaner för Prästgårdsgärdet, Fjällastorp och Västra Forsa pågår. Kalkyler för genomförande håller på att tas fram. Exploatering av Prästgårdsgärdet beräknas kunna påbörjas tidigast våren 2019. Medel för exploatering av ny stadsdel behöver ses över i samband med att exploateringskostnader tydliggörs.

Diverse plankostnader avser främst Västra Forsa och Buagärde.

6.6 Koncernen

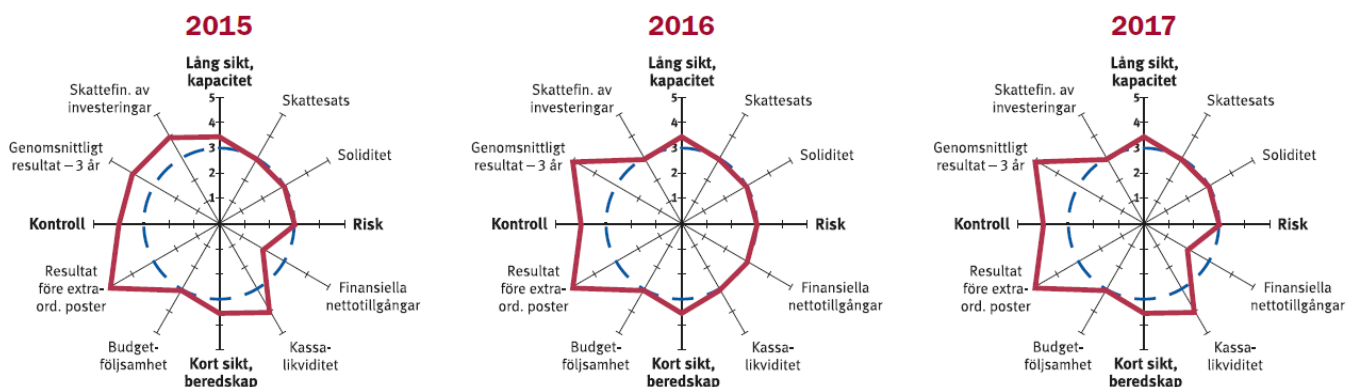
Bollebygds kommun tillsammans med Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) utgör den kommunala koncernen. Stiftelsen upprättar inget delårsbokslut varför det inte är möjligt att ta fram ett samlat resultat per augusti. Enligt Rådet för kommunal redovisning ska koncernens räkenskaper tas fram i ett delårsbokslut om de ingående koncernföretagen har en balansomslutning på minst 30 procent av kommunkoncernens balansomslutning, vilket är fallet för Bollebygds kommunkoncern. För 2017 uppgick den till 32 procent.

Däremot tar stiftelsen fram prognoser vid flera tillfällen under året. Den senaste togs fram per juni och visade en helårsprognos på ett överskott med 1,2 mnkr före

skatt. Budgeterat resultat var 1,0 mnkr före skatt. Föregående år var resultatet före skatt 5,1 mnkr.

6.7 Kommentarer och analyser av kommunens ekonomi

RK-modellen

RK-modellen är ett jämförelseprojekt som drivs av Kommunforskning i Västsverige (KFI). Åtta finansiella nyckeltal jämförs för kommunerna i Västra Götaland och Halland och kommunernas resultat visas i spindeldiagram, se ovan. Varje ben som går ut från mitten har en femgradig skala och om man placerar sig bland de 10 procent bästa kommunerna (5 st.) för ett visst nyckeltal så får man en femma, längst ut. Får man en fyra så är man bland de 20 % näst bästa (11 st.), och en tre då är man bland de 40 procent genomsnittliga kommunerna (24 st.). En två innebär att man är bland de 20 procent näst sämsta och en etta, då är man bland de 10 procent sämsta, på det nyckeltalet. Den röda cirkeln är Bollebygds kommuns resultat. Ur ett finansiellt perspektiv ska man alltså sträva efter att ha så stor cirkel som möjligt, även om frågan då skulle kunna uppstå kring om skattenivån är för hög eller kvaliteten för låg i verksamheterna. Undersökningen bygger på kommunernas bokslut för åren 2015, 2016 och 2017. Eftersom alla kommunernas bokslut ska vara klara och beslutade så presenterades resultaten för 2017 först nu efter sommaren 2018. På tre av de åtta nyckeltalen för bokslutet 2017 presterade Bollebygd bättre än genomsnittet, dessa är: "genomsnittligt resultat under tre år"; "resultat före extra-ord. poster" och "kassalikviditet". Ett av nyckeltalen ligger under genomsnittet: "finansiella nettotillgångar". Övriga fyra nyckeltal ligger inom genomsnittet. Jämfört med 2016 så har det skett en försämring på ett nyckeltal, finansiella nettotillgångar, vilket beror på att kommunen ökade sina lån mellan åren.

Balanskravet

Kommer att uppnås 2018, kommunen har heller inga negativa resultat att återställa.

Nytt utjämningsystem riskerar slå mot kommunen

Mellan alla kommuner (och landsting) sker en kostnadsutjämnning som tar hänsyn till en mängd olika faktorer, t ex geografi, demografi, lönestrukturer osv. Det är knappt sju miljarder som omfördelas mellan kommunerna, systemet är neutralt dvs vissa kommuner betalar in till systemet, andra får betalt. Bollebygds kommun betalade xx kr per invånare 2017 och 2 kr per invånare 2018.

I slutet av 2016 tillsatte regeringen en utredning som såg över kostnadsutjämnningen, ett förslag presenterades den 1 oktober. Bl a föreslås att utjämnningen ska öka, till fördel för mindre kommuner i glesbygd där befolkningsantalet minskar och som idag har en klart högre skatt än kommuner nära storstäder med en växande befolkning. Dessutom ökar viktningen för socioekonomi, vilket gynnar kommuner med stor andel nyanlända. Utfallet för Bollebygd är enligt förslaget en försämring motsvarande 452 kr/invånare vilket motsvarar drygt 4 mnkr årligen.

Slutsatser av den ekonomiska ställningen och framtida utveckling

Bollebygd har haft starka resultat de senaste åren även i jämförelse med andra kommuner. Emellertid har resultaten till viss del präglats av engångseffekter i form av flyktingmedel och stora ökningar av skatteunderlaget. Även i det förväntade resultatet 2018 ingår engångseffekter i form av reavinster vid fastighetsförsäljningar, räknas denna del bort ligger resultatet under målet 4 %.

Kommunstyrelsen anser ändå att kommunen uppnår en god ekonomisk hushållning under året, bland annat med hänvisning till de två finansiella målen.

Vilket påtalats vid flera tillfällen är nettokostnadsökningen för hög i förhållande till ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag. Denna utveckling måste brytas under 2019 för att undvika att kommunen kommer ställas inför krav på omfattande effektiviseringar. Personalkostnadsutvecklingen är oroväckande hög, inte minst med tanke på att SKL (Sveriges kommuner och landsting) aviserat

kraftiga ökning av pensionskostnader de närmaste åren. Analyser av lönekostnadsutvecklingen pågår och behöver intensifieras ytterligare.

Enligt befolkningsstatistiken fortsätter Bollebygd växa, +1,2 % från årsskiftet till 31/7. I och med denna ökningstakt kvalificerar sig kommunen för extra stöd i utjämningsystemet. Ökningstakten ställer dock krav på en noggrann planering och att resultaten bibehålls på en hög nivå så att inte kommande skolor, förskolor och på sikt äldreboende helt måste finansieras med lån. Det är angeläget att i kommande investeringsbudgetar prioritera hårdare än vad som varit fallet de senaste åren.

SKL har i flera sammanhang visat på de omfattande demografiska utmaningarna som samtliga kommuner står inför. Allt fler barn, elever och äldre kommer innebära stora påfrestningar på kommunens organisation och ekonomi. Samtidigt som de flesta bedömare ser framför sig en vikande konjunktur med lägre ökningstakt av skatteintäkterna än de senaste åren. Det är i nuläget svårt att se hur detta kan lösas utan betydande höjningar av statsbidrag och/ eller kommunala skattehöjningar.

7. Räkenskaper

7.1 Resultaträkning

Belopp i miljoner kr (mnkr)	Not	Delårsutfall		Budget helår 2018	Prognos		Utfall helår 2017
		2018-08	2017-08		Utfall helår 2018	Avvikelse helår 2018	
Verksamhetens intäkter	1	70,2	77,5	124,8	120,0	-4,8	114,8
Verksamhetens kostnader	2	-372,3	-361,9	-606,7	-601,0	5,7	-562,7
Avskrivningar		-16,1	-12,5	-23,0	-24,0	-1,0	-20,4
Verksamhetens nettokostnader		-318,3	-296,9	-504,9	-505,0	-0,1	-468,2
Skatteintäkter	3	288,3	282,4	435,3	433,0	-2,3	425,0
Generella statsbidrag och utjämning	4	58,6	50,6	82,6	87,8	5,2	76,9
Finansiella intäkter	5	1,4	0,7	0,0	1,5	1,5	1,0
Finansiella kostnader	6	-1,4	-0,9	-1,9	-1,8	0,1	-1,5
Resultat före extraordinära poster		28,6	35,8	11,2	15,5	4,4	33,3
Jämförelsestörande poster	7	-	-	-	15,4	15,4	-
Resultat		28,6	35,8	11,2	30,9	19,8	33,3

7.2 Balansräkning

Belopp i mnkr	Not	2018 -aug	2017-aug	2017
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	8	1,1	-	-
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	400,6	276,6	402,2
Maskiner och inventarier	10	18,1	16,0	21,1
Pågående investeringar	11	37,1	133,7	22,3
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>				
Aktier, andelar och grundfondskapital	12	13,5	13,5	13,5
Summa anläggningstillgångar		470,4	439,8	459,1
Omsättningstillgångar				
Förråd		-	-	-
Exploateringsfastigheter		5,6	2,9	5,7
Pågående exploateringar		26,2	37,4	34,8
Kortfristiga fordringar	13	33,5	31,1	33,2
Kassa och bank	14	79,2	45,6	69,1
Summa omsättningstillgångar		144,4	116,9	142,8
SUMMA TILLGÅNGAR		614,8	556,8	601,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital vid årets början		266,8	233,5	233,5
Årets (periodens) resultat		28,6	35,8	33,3
Summa eget kapital		295,4	269,3	266,8
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner	15	26,1	25,1	25,2
Andra avsättningar	16	6,0	6,0	6,0
Summa avsättningar		32,1	31,1	31,2
Skulder				
Långfristiga skulder	17	213,0	183,0	213,0
Kortfristiga skulder	18	74,2	73,3	90,9
Summa skulder		287,2	256,3	303,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		614,8	556,8	601,8
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser		146,7	147,6	147,1
- varav löneskatt		28,6	28,8	28,7
Ställda panter	19	0,3	0,3	0,3
Borgensförbindelser	20	269,3	269,3	269,3
Förvaltade fonder	21	1,0	1,0	1,0

7.3 Kassaflödesanalys

Belopp i mnkr	Not	2018 -aug	2017-aug	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Periodens resultat		28,6	35,8	33,3
Justering för av - och nedskrivningar	9,10,11	16,1	12,6	20,2
Justering för gjorda avsättningar	15	1,0	-0,0	-0,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		45,8	48,4	53,5
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL				
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	13	-0,3	19,4	17,4
Ökning(-)/minskning(+) förråd och lager		8,8	-0,5	-0,7
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	18	-16,7	-11,0	6,6
Förändring av rörelsekapital		-8,2	8,0	23,2
Kassaflöden från den löpande verksamheten		37,6	56,3	76,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i materiella tillgångar	9,10,11	-27,4	-38,3	-65,0
Försäljning av materiella tillgångar		-		
Investering i finansiella tillgångar		-		-0,0
Försäljning av finansiella tillgångar		-		
Kassaflöden från investeringsverksamheten		-27,4	-38,3	-65,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Förändring långfristiga skulder	17	-		30,0
Ökning av långfristiga fordringar		-		-
Kassaflöden från finansieringsverksamheten		0	0	30,0
Årets kassaflöde		10,1	18,1	41,7
Likvida medel vid periodens början		69,2	27,6	27,6
Likvida medel vid periodens slut		79,3	45,6	69,2

7.4 Noter

Belopp i mnkr	2018 -aug	2017-aug	2017
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Försäljningsmedel	4,3	4,9	7,0
Taxor och avgifter	24,1	19,3	34,3
Hysesintäkter	2,4	1,9	2,6
Bidrag	34,6	46,4	63,0
Försäljning av tjänster och verksamheter	4,9	5,1	8,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,0	-0,1	-0,1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			-
Övriga intäkter			-
Summa verksamhetens externa intäkter	70,2	77,5	114,8
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Bidrag	-12,7	-10,4	-18,2
Entreprenad och köp av verksamhet	-73,2	-82,5	-118,6
Konsulttjänster	-3,5	-3,5	-6,4
Personalkostnader	-234,4	-215,6	-340,9
Lokalkostnader	-6,2	-6,8	-9,1
Övriga kostnader	-42,4	-43,1	-69,4
Summa verksamhetens kostnader	-372,3	-361,9	-562,6
Not 3 Skatteintäkter			
Preliminära skatteintäkter	289,5	284,3	426,4
Slutavräkning	-1,2	-1,9	-1,4
Summa skatteintäkter	288,3	282,4	425,0
Avräkningsbelopp per invånare (kr)			
Slutavräkning 2017	-130		
Preliminär slutavräkning 2018	1		
Not 4 Generella statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämningsbidrag	47,6	42,4	63,5
Regleringsbidrag	1,0	-	-
Regleringsavgift	-	-0,1	-0,1
Generella bidrag från staten	1,5	1,3	3,1
Kostnadsutjämningsbidrag	0,0	-	-
Kostnadsutjämningsavgift	0,0	-0,2	-0,2
Kommunal fastighetsavgift	12,1	11,3	16,9
Utjämning LSS	-3,5	-4,2	-6,3
Summa generella statsbidrag och utjämning	58,6	50,6	76,9
Not 5 Finansiella intäkter			
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	1,3	0,7	1,0
Summa finansiella intäkter	1,4	0,7	1,0
Not 6 Finansiella kostnader			
Räntekostnader på långfristiga lån	-1,3	-0,8	-1,4
Övriga finansiella kostnader	-0,1	-0,1	-0,1
Summa finansiella kostnader	-1,4	-0,9	-1,5
Not 7 Jämförelsestörande post			
Reavinst exploatering Tyftet 2	-	-	-

Belopp i mnkr	2018 -aug	2017-aug	2017
Not 8 Immateriella anläggningstillgångar			
Anskaffningsvärde	3,7	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-2,6	-	-
Bokfört värde	1,1	-	-
Redovisat värde årets början	-	-	-
Investeringar	-	-	-
Flyttningar/omklassificeringar	3,7	-	-
Avskrivningar	-2,6	-	-
Redovisat värde periodens slut	1,1	-	-
Not 9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar			
Anskaffningsvärde	600,2	458,9	589,9
Ackumulerade avskrivningar	-199	-182,0	-187,7
Bokfört värde	400,6	276,9	402,2
Redovisat värde årets början	402,2	277,2	277,2
Investeringar	9,6	7,9	138,9
Flyttningar/omklassificeringar	0,7	1,8	0,0
Utrangeringar	-0,0	-0,4	-0,4
Avskrivningar	-11,8	-9,6	-15,4
Redovisat värde periodens slut	400,6	276,9	402,2
Not 10 Maskiner och inventarier			
Anskaffningsvärde	112,3	106,5	113,7
Ackumulerade avskrivningar	-94,3	-90,4	-92,5
Bokfört värde	18,1	16,1	21,2
Redovisat värde årets början	21,1	18,8	18,8
Investeringar	3,1	1,8	9,1
Flyttningar/omklassificeringar	-4,4	-1,8	-1,9
Utrangeringar	-	-0,0	-0,0
Avskrivningar	-1,7	-2,7	-4,8
Redovisat värde periodens slut	18,1	16,1	21,1
Not 11 Pågående investeringsprojekt			
Anskaffningsvärde	37,1	133,7	22,3
Ackumulerade avskrivningar	-	-	-
	37,1	133,7	22,3

Belopp i mnkr	2018 -aug	2017-aug	2017
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar			
Kommuninvest	4,5	4,5	4,5
Sjuhärads kommunalförbund	0,3	0,3	0,3
Coompanion Sjuhärad	0,0	0,0	0,0
Inera AB	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,0	0,0
Summa aktier och andelar	4,9	4,9	4,9
Grundfondskapital			
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	1,0	1,0	1,0
Långfristiga placeringar			
Aktieindexobligationer mm	6,0	6,0	6,0
Långfristiga fordringar			
Kommuninvest förlagslån	1,6	1,6	1,6
Summa finansiella anläggningstillgångar	13,5	13,5	13,5
Not 13 Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	2,5	2,0	6,2
Diverse kortfristiga fordringar	4,9	13,9	9,1
- varav fordran mervärdesskatt	1,2	2,1	2,3
Förutbetalda kostnader	3,2	2,3	3,5
Upplupna intäkter	22,8	13,0	14,4
Kortfristiga placeringar	-	-	-
Summa kortfristiga fordringar	33,5	31,1	33,2
Not 14 Kassa och bank			
Bank	79,2	45,6	69,1
Summa Kassa och bank	79,2	45,6	69,1
Not 15 Avsättningar pensioner (KPA)			
Ingående avsättning inkl förtroendevalda	21,9	21,0	21,0
Pensionsutbetalningar	-0,5	-0,7	-1,0
Intjänad pension	1,0	0,5	1,3
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,6	0,1	0,6
Övrigt	-	1,0	-
Utgående avsättning pensioner	23,0	21,8	21,9
<i>Aktualiseringsgrad: 82,0 %</i>			
Avsättning t o m 971231 (gäller skuld från då kommunen ingick i Borås stad)			
Ingående avsättning	3,3	3,5	3,5
Pensionsutbetalningar	-0,2	-0,1	-0,2
Utgående avsättning	3,1	3,3	3,3
Summa pensionsavsättning	26,1	25,1	25,2

Belopp i mnkr	2018 -aug	2017-aug	2017
Not 16 Avsättning resultat			
Ingående avsättning	6,0	6,0	6,0
Periodens avsättning	-	-	-
Summa avsättning resultat	6,0	6,0	6,0
<i>Se avsnitt 6.2 för beskrivning.</i>			
Not 17 Långfristiga skulder			
Kommuninvest	213,0	183,0	213,0
Not 18 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	7,9	12,2	22,8
Personalens skatter och avgifter	12,7	11,5	11,2
Övriga kortfristiga skulder	0,2	0,1	0,8
Förutbetalda intäkter	11,8	9,0	9,9
Upplupna kostnader	41,6	40,6	46,1
- varav löner	1,9	2,1	1,5
- varav semesterlöneskuld	7,3	6,6	13,1
Summa kortfristiga skulder	74,2	73,3	90,9
Not 19 Ställda panter			
Flässjum Övregården 4:98	0,3	0,3	0,3
Not 20 Borgensförbindelser			
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder	262,0	262,0	262,0
Förlustansvar för egna hem	0,0	0,0	0,0
Gadden	3,5	3,5	3,5
Hulta Golfklubb	3,7	3,7	3,7
Summa borgensförbindelser*	269,2	269,2	269,2
Not 21 Förvaltade fonder			
Gustaf Werners fond	0,2	0,2	0,2
Arvid Nedsjöns fond	0,1	0,1	0,1
Sociala samfonden II och III	0,0	0,0	0,0
Verner Olofssons stiftelse	0,6	0,6	0,6
Kommunalhusfonden	0,0	0,0	0,0
Summa förvaltade fonder	1,0	1,0	1,0

*Uppgifter om kommunens förpliktelser genom Kommuninvest finns i slutet av avsnitt 7.5.

7.5 Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats utifrån kommunallagen, lagen om kommunal redovisning (KRL) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Om avsteg från detta är gjorda så anges det specifikt nedan.

Intäkter och kostnader

Inkomster och utgifter är i allt väsentligt periodiserade till rätt period. En gräns på ett basbelopp gäller, inkomster eller utgifter över detta bör alltid periodiseras. Statsbidrag som inte är generella utan avser något visst projekt eller liknande, periodiseras alltid (om saldot överstiger ett basbelopp). Anslutningsavgifter avseende VA-verksamheten redovisas som verksamhetens intäkter och periodiseras på 50 år. Den semesterskuld (inkl. ferielöner och uppehållslöner) som finns redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen. Timlöner som intjänats i augusti men utbetalas i september är periodiserade och belastar resultatet för augusti. Lånekostnader belastar resultatet det år då de uppkommer och har inte inräknats i respektive tillgångs anskaffningsvärde, dvs huvudmetoden används. Internräntan har satts till 1,75 % 2018 och är samma som den som SKL tagit fram som exempel. Kommunen har inte gjort någon egen beräkning kring om någon annan internränta hade varit mer lämplig. Slutavräkning av skatteintäkterna är periodiserade med 8/12-delar och bygger på SKL:s senaste prognos.

I skrivande stund är lärarnas löneavtal för 2018 inte klart. En uppskattning har gjorts över den upplupna kostnaden vilket är uppbokat per augusti.

Tillgångar och skulder

Investeringar som aktiveras har som princip haft ett anskaffningsvärde kring minst ett basbelopp (45 500 kr) och en livslängd på minst tre år. Före 2018 har ett halvt basbelopp gällt som riktmärke. Förändringen mellan åren bedöms ha begränsad påverkan.

Under året har ett antal materiella tillgångar identifierats som immateriella och därför flyttats i balansräkningen. Därmed uppfyller kommunen RKR 12.1. Det rör sig om sju tillgångar med ett redovisat värde på totalt 1,1 mnkr. Samtliga är förvärvade. Flytten har ingen resultatpåverkan. Bedömningen är att det inte varit ett väsentligt fel och därmed görs ingen rättning av uppgifterna för föregående år.

Kommunen tillämpar komponentredovisning fr.o.m. 2015. Avskrivningstider är framtagna utifrån rekommendationer från RKR och branschen, dessutom har diskussioner förts med andra kommuner för att skapa likvärdighet. Avskrivningar sker linjärt för alla slag av tillgångar. Mark och konst skrivs inte av.

	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Maskiner och inventarier	Immateriella tillgångar
Avskrivningstider	15-70 år	3-50 år	3-7 år

Byggnader har delats in i fem komponenter, gator har mellan 2-5 komponenter beroende på typ. Investeringar inom VA har redan haft karaktären av komponentredovisning eftersom de ingående delarna ofta är lätt identifierbara, men fem komponenter finns inom detta område. En uppdelning i komponenter anses motiverad om respektive komponent har ett värde på minst 100 tkr. Då val görs mellan om en åtgärd ska ses som en underhållskostnad eller en investering, används också 100 tkr som minsta belopp, även om undantag kan ske.

Några justeringar har inte skett på gamla investeringar. Arbetstiden för att gå igenom äldre objekt har hittills inte ansetts motiverad då det är sannolikt att man hamnar någorlunda kring samma avskrivningstider ändå. Det innebär att det finns äldre anläggningar i kommunens balansräkning som inte delats upp i komponenter och det innebär att RKR 11.4 inte följs fullt ut.

Pågående investeringar i exploateringsområden har tidigare löpande redovisats som en omsättningstillgång, eventuella inkomster har blandats med utgifterna och ett nettosaldo har bokförts som pågående investering. När projektet är avslutat så har saldot aktiverats och skrivits av på lämplig tid. Hanteringen har inte följt RKR:s rekommendation 11:4 och 18, som säger att dels ska aktivering ske löpande av de olika komponenterna, även innan området är helt färdigställt, och dels ska försäljningen av tomterna resultatredovisas ihop med tomternas matchande utgifter. Utgifter för allmän mark ska aktiveras och skrivas av komponentvis. Från och med exploateringen av Tyftet 2 kommer kommunen att följa rekommendationerna. Försäljning är påbörjad under 2018, men aktivering sker till årsbokslutet. Förändringen innebär också att kommunen kommer att redovisa en reavinst då utgifterna (anskaffningsvärdet) för tomterna matchas mot försäljningsinkomsten. Utgifterna för gator och allmän platsmark aktiveras.

Kommunen leasar fordon som används inom främst hemtjänst, IFO och teknisk förvaltning. Enligt RKR 13.2 är det ett operationellt leasingavtal om nuvärdet av minimileaseavgifterna understiger 80 % av det verkliga värdet. Eftersom avtalen löper på 3-5 år och därefter avyttras fordonen av kommunen, så når man inte nivån 80 %. Det finns andra faktorer också att ta hänsyn till, bl.a. vem som bär risken, men sammantaget gör kommunen bedömningen att det är operationell leasing. I avsnitt 6.2 redogörs för de upplysningar som ska lämnas enligt RKR:s rekommendation.

Kommunfullmäktige har i budgetbesluten för åren 2013, 2015 och 2016 avsatt 2,0 mnkr som en kostnad respektive år för att täcka delar av nybyggnationen av Bollebygds skolan. Detta är ett avsteg från KRL och inte förenligt med god redovisningssed. Denna avsättning har dock inte nyttjats utan i balansräkningen finns i nuläget 6,0 mnkr avsatt. Under 2018 lyfts det in i resultatet, det ligger därmed med i aktuell prognos. Se sid 6.2 för mer om hanteringen.

Bollebygds kommun har inte infört någon resultatutjämningsreserv.

Sammanställd redovisning

Som angavs i avsnitt 6.6 så upprättar inte Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) något delårsbokslut vilket gör att en sammanställd redovisning saknas. RKR 22 anger att en sådan ska upprättas om bl.a. balansomslutningen för koncernföretaget (Bollebo) uppgår till minst 30 procent av hela koncernens balansomslutning, vilket är fallet här.

Solidarisk borgen

Bollebygds kommun har i juni 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per 2018-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest

8. Personal

8.1 Personalstatistik

Tabell 11.

	Jan – aug 2018			Jan - aug 2017		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal tillsvidareanställda	530	98	628	484	94	578
Andel tillsvidareanställda %	84 %	16 %	100 %	84 %	16 %	100 %
Antal visstidsanställda	59	33	92	64	22	86
Andel visstidsanställda %	64 %	36 %	100 %	74 %	26 %	100 %
*Antal timavlönade (timmar)	51 847	24 049	75 896	34 522	19 689	54 211
Övertid/fyllnad/mertid (timmar)	4 816	1 131	5 947	3 947	1 355	5 302
Andel tillsvidareanställda m. heltid	88,3 %	95,9 %	89,4 %	86,2 %	93,6 %	87,3 %
Sjukfrånvaro (%)	7,0	5,3	6,7	6,8	4,6	6,4
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar (%)	39,5	31,8	38,3	36,8	33,9	36,5
Sjukfrånvaro ≤ 29 år (%)	6,3	4,4	5,7	5,5	5,8	5,6
Sjukfrånvaro 30-49 år (%)	6,8	5,9	6,6	5,9	3,5	5,4
Sjukfrånvaro ≥ 50 år (%)	7,6	5,3	7,2	8,6	5,2	8,1

Mellan 2017 till 2018, perioden januari till augusti, har antalet tillsvidare- och visstidsanställningar ökat. Antalet tillsvidareanställningar har ökat med 50 stycken fördelade på samtliga förvaltningar medan antalet visstidsanställningar ökat med 6 stycken på bildnings- och omsorgsförvaltningen.

*När det gäller jämförbarheten mellan antal timavlönade 2018 med 2017 så omfattar antalet arbetade timmar 2018 alla timavlönade som arbetat på samtliga avtal. För 2017 omfattade de enbart de som arbetade på kollektivavtalet Allmänna bestämmelser. Det innebär att siffrorna inte blir rättvisa att jämföra utan kräver djupare analys för att få jämförbarhet.

Vidare fortsätter kommunen att öka andelen tillsvidareanställningar på heltid med 2,1 procentenheter. Ökningen finns inom samtliga förvaltningar. En förklaring till en ökad sysselsättningsgrad på heltid kan ha att göra med kravet att anställa personal inom kommunals avtalsområde på heltid.

Sjukfrånvaron för hela kommunen har ökat med 0,3 procentenheter. Störst ökning står åldersgruppen 30-49 åringar för. Ökningen återfinns framförallt inom de personaltäta kvinnodominerade yrkesgrupperna. Inom åldersgruppen 30-49 åringar återfinns den största andelen av våra medarbetare.

Antalet övertid-, fyllnad- och mertidstimmar har ökat med ca 600 timmar. Ett samband kan möjligen föreligga mellan ökningen av antalet övertids-, fyllnads- och mertidstimmar med ökningen av sjukfrånvaron. Enda förvaltningen som minskat sina övertids-, fyllnads- och mertidstimmar och samtidigt minskat sjukfrånvaron är kommunstyrelseförvaltningen.

8.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning omfattar allt från att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Genom att arbeta med dessa delar säkerställs att rätt kompetens finns för att nå verksamhetens mål och tillgodose verksamhetens behov på kort och på lång sikt.

Att möta framtiden med rätt kompetens är en av de största utmaningarna för en personaltät organisation och i allra högsta grad en strategisk fråga. Genom att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning kan organisationen utveckla och säkerställa den förmågan hos medarbetarna. Arbetet med att göra heltid till norm är också en viktig process för att säkerställa en god kompetensförsörjning inom flera verksamhetsområden.

Attrahera

Under våren har medarbetare från HR avdelningen tillsammans med medarbetare från verksamheter inom omsorg deltagit på STARK-dagen på högskolan i Borås som är en arbetsmarknadsdag för studenter där arbetsgivare kan marknadsföra sig och knyta kontakter med potentiella framtida medarbetare. Syftet var dels att marknadsföra Bollebygd kommun som arbetsgivare samt att aktivt rekrytera medarbetare till verksamheterna inom funktionsnedsättning, äldreomsorg samt hälso- och sjukvård.

Rekrytera

Rekryteringsbehovet i kommunens verksamheter har under perioden varit stort och alla förvaltningar har under perioden rekryterat nya medarbetare. Processen att rekrytera tar tid och försvåras märkbart av den tuffa konkurrens som råder på arbetsmarknaden mellan olika arbetsgivare. Väl på plats så krävs också tid och resurser för att introducera och lära upp nya medarbetare. Tappet i kompetens när en medarbetare slutar samt den insats som krävs för att ge en ny

medarbetare rätt förutsättningar för att komma in i arbetet på ett bra sätt gör att verksamhetsutveckling försvåras. För att kunna utveckla verksamheter vidare är det av yttersta vikt att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare som befintliga medarbetare vill arbeta kvar hos samt som lyckas attrahera nya medarbetare på en arbetsmarknad med hård konkurrens.

Samtliga förvaltningar har stora utmaningar vad gäller rekrytering av både tillsvidareanställda medarbetare och vikarier. Personalomsättningen i Bollebygds kommun var under perioden 1 januari till 31 augusti 10,7%. Under motsvarande period 2017 var personalomsättningen 11,9%.

Utveckla – Behålla

Ledarutveckling

Vid chefsdialog i februari fick samtliga chefer en kompetenshöjning inom alkohol och droger då Aleforsstiftelsen var inbjudna för att tala om bland annat tidiga tecken på risk- och missbruk samt vad man kan göra som chef och medarbetare om man är orolig för en kollega.

Under april har samtliga chefer fått tillfälle att friska upp sina kunskaper inom arbetslivsinriktad rehabilitering då HR avdelningen reviderat rehabiliteringsprocessen. Cheferna har också fått utbildning i det stödverktyg för rehabilitering som implementeras under 2018.

Under våren har också samtliga chefer utöver de individuella ledarutvecklingsinsatser som görs deltagit på en chefsdialog där värdegrund och kultur har behandlats. Under året har tre chefer avslutat GRs utvecklingsprogram ny som chef och två startat upp GRs utvecklingsprogram Ny som chef. En viktig del i ledarutvecklingen är också att erbjuda både nya och mer erfarna chefer handledning i sin chefsroll.

Medarbetarutveckling

Verksamhetsspecifika utbildningar/kompetensutvecklingsinsatser genomförs under året på förvaltningarna för enstaka eller flertalet medarbetare genom bland annat seminarier, konferenser och internutbildningar. Förvaltningarna analyserar och bedömer kontinuerligt utvecklingsbehovet hos medarbetarna och utvecklingsinsatser genomförs dels utifrån varje medarbetares individuella utvecklingsplan och dels genom behov i verksamheten.

8.3 Mångfald och jämställdhet

Inför 2018 togs en kommungemensam årsplan fram för att arbeta med aktiva åtgärder för jämställdhet och mångfald i arbetslivet. Hittills under året har ett flertal aktiviteter genomförts i verksamheterna enligt plan.

Bland annat har frågeområdena i dokumentet för medarbetarsamtal kompletterats med frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling för att kunna fånga detta på individnivå. På gruppnivå har arbetsplatserna arbetat med åtgärder utifrån resultatet från medarbetarenkäten 2017. Två nya metodverktyg har också tagits fram som har använts på arbetsplatsträffar för att fånga beteenden och attityder i arbetsgrupperna i frågor som rör jämställdhet och mångfald. Som ett komplement till skyddsronden har en checklista för jämställdhet och mångfald lagts till i chefernas verktygslåda.

För att synliggöra eventuella skillnader mellan typiskt mansdominerade och kvinnodominerade arbeten har en inventering av budgeten för ex. arbetskläder, utrymmen, färdmedel och bilar initierats på kommunledningsnivå.

I början av 2018 genomfördes en lönekartläggning. Resultatet av jämställdhetsanalysen av kvinnors och mäns löner innebar en strategisk lönesatsning genom generell nivåhöjning av de kvinnodominerade befattningarna; utbildade barnskötare, undersköterskor inom äldreomsorgen samt förskollärare. Den under året framtagna och politiskt beslutade lönestrukturen i Bollebygds kommun har till syfte att ge cheferna förutsättningar att erbjuda konkurrenskraftiga och jämställda löner.

8.4 Arbetsmiljö och hälsa

Reviderad process för arbetslivsinriktad rehabilitering

Målet med arbetsmiljöarbetet är att förena en väl funderade verksamhet med ett långsiktigt och hållbart arbetsliv. Rehabiliteringsprocessen ska bidra till att Bollebygds kommun har ett tydligt och effektivt rehabiliteringsarbete så att medarbetarna, med god hälsa, kan kvarstå eller återgå till arbete i största möjliga

omfattning. Processen har setts över av HR-avdelningen och den ska nu vara ett strukturerat stöd för chefer och medarbetare. I samband med översynen genomförde HR-avdelningen under våren 2018 en utbildningsinsats för kommunens chefer.

På vårens första chefsdialog hade kommunen besök av föreläsare från Aleforsstiftelsen, vars uppdrag är att bistå arbetsgivares strävan att säkerställa en trygg och drogfri arbetsmiljö. Föreläsningens syfte vara att ge kommunens chefer ökad kunskap samt tydliggöra både chefs- och medarbetaransvaret samt arbetsgivarens utrednings- och rehabiliteringsansvar vid beroendesjukdomar. I samband med föreläsningen gjordes en översyn av kommunens regler för en alkohol- och drogfri arbetsmiljö.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Årsplaneringen för det systematiska arbetet (SAM) har setts över i början av 2018. Syftet med SAM är att på ett metodiskt sätt ge chefer, medarbetare och skyddsombud verktyg för att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp arbetsmiljön i samverkan. För att skapa systematik i arbetsmiljöarbetet har en kommungemensam årsplanering, ett så kallat SAM-hjul, tagits fram som vägledning för chefer. I planeringen framgår bland annat vilka aktiviteter som ska genomföras och när det ska vara klart. För att stärka samverkanskulturen med fokus på arbetsplatsträffen, pågår under 2018 ett arbete med att tydliggöra samverkanssystemets syfte och möjligheter.

Adato

Under våren 2018 arbetades rehabiliteringsprocessen om för Bollebygd kommun. I samband med detta inrättades verksamhetssystemet Adato. Adato är det verksamhetssystem där cheferna dokumenterar allt som händer i en rehabiliteringsprocess för sina medarbetare. Systemet går att likställa med ett journalsystem inom vården.

Systemet syftar till att cheferna genom tidiga signaler kan fånga upp tecken på ohälsa och hjälper även cheferna att systematiskt dokumentera händelser i ett ärende så att det exempelvis vid ett chefsbyte kan läsa vad som gjorts innan i ett ärende. Samtliga chefer fick under två tillfällen våren 2018 utbildning i rehabiliteringsprocessen och i verksamhetssystemet Adato.

Under året kommer workshops erbjudas för samtliga chefer för att få stöd i systemet. Till dags datum har vi genomfört två utbildningstillfällen.

Kia

Från och med årsskiftet 2018 inrättade Bollebygds kommun verksamhetssystemet Kia som är det system där medarbetare rapporterar in avvikelser som händer i arbetsmiljön.

Systemet syftar till att systematisera anmälningsförfarandet och enklare kunna se när, var och hur en avvikelse inträffar för att förhindra att den sker igen. Systemet ger även fackliga representanter både en insyn i de händelser som händer och ett ansvar i att hjälpa arbetsgivaren att se till att händelserna inte inträffar igen.

Bollebygds kommun använder sig av rapporteringstyperna tillbud, arbetsskador, riskobservationer, färdolycksfall, egendom/säkerhet och olycksfall. Under hösten kommer även systemet användas till elevtillbud. Under året kommer workshops erbjudas för samtliga chefer för att få stöd i systemet. Till dags datum har två utbildningstillfällen genomförts.

Hittills i år har 108 avvikelser anmälts in i verksamhetssystemet.

Sjukfrånvaro

Se sjukfrånvaromål.

Pilotprojekt för ny uppföljningsmodell

HR arbetar tillsammans med delar av verksamheterna fram en ny uppföljningsprocess för våra medarbetare. Ett pilotprojekt med enheter från samtliga förvaltningar pågår under 2018 med målet att kunna implementera processen i hela kommunen inför 2019. Syftet med den nya processen är att ha fokus på en kontinuerlig dialog mellan chef och medarbetare som främjar resultat och välmående för en hälsosam och hållbar arbetsvardag. Den kontinuerliga dialogen stödjer ett hälsofrämjande och utvecklande ledarskap och medarbetarskap till nytta och utveckling för både verksamhet och individ. Dialogen förväntas också främja det positiva sambandet mellan individens bidrag till verksamhetens mål och utveckling och löneutveckling.

Hälsofrämjande aktiviteter

Verksamheterna har varit aktiva att använda sig av kulpengen, vars syfte är att stärka gemenskapen och främja trivseln i kommunens alla arbetsgrupper.

Bollebygds kommun stödjer genom friskvårdsbidrag medarbetare att ta ett aktivt ansvar för din egen hälsa. Under de första sju månaderna har 25 % av medarbetarna nyttjat friskvårdsförmånen.

Arbetsgivarens erbjudande om massage till subventionerad kostnad används flitigt av medarbetarna och kommunens förbokade tider är i stort sett fyllda. Kommunen bytte vid årsskiftet 2018 leverantör av personalstöd till Falck Healthcares personalstöd. Medarbetarna erbjuds som tidigare anonym kostnadsfri rådgivning av både privat- och arbetsrelaterad karaktär - dygnet runt.

9. Internkontroll

9.1 Nämndernas internkontrollplaner

Nämnderna har ansvaret för internkontrollen inom sina områden och redogör i sina respektive delårs- och årsrapporter om läget och vad de gör. Nämndernas rapportering görs dock i huvudsak i deras årsrapporter och därför görs heller ingen uppföljning här i kommunens delårsrapport.

9.2 Övriga granskningar

I början av året gjorde Pwc en förstudie, eller granskning, av IT- och informationssäkerheten. Revisionens samlade bedömning var att IT-säkerheten är tillräcklig för att stödja verksamheten och ge tillräcklig intern kontroll. Det fanns några områden där nivån inte bedömdes som tillräcklig.

Under året har en granskning skett av Pwc avseende intern kontroll i huvudboksprocessen. Rapporten är ännu inte formellt lämnad till kommunfullmäktige men väntas göra det under hösten. Pwc har identifierat ett antal avvikelser och har gett ett antal rekommendationer. Kommunstyrelsen kommer att ta fram ett yttrande och en handlingsplan mot slutet av året, men flera åtgärder är redan gjorda. Pwc:s rekommendationer handlar främst om att rutinerna behöver dokumenteras bättre.

10. Revisionsberättelse

Bollebygds kommun
Revisorerna

DATUM
2018-10-12

1

Kommunfullmäktige

Utlåtande avseende delårsrapport 2018-08-31

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapporten per 2018-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling av densamma. Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten. Det innebär att granskningen har varit begränsad i omfattning, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningsresultatet framgår av bifogat PM som utarbetats av PwC.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Balanskravet bedöms att uppfyllas 2018.
- Vi bedömer att det prognostiserade resultatet delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i mål och budget 2018 -2020.
- Vi bedömer, utifrån delårsrapportens återrapportering, att verksamhetens prognostiserade utfall delvis är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen i mål och budget 2018 -2020. Målen om företagsranking, sjukfrånvaro, tillgänglighetsinventering och ett utvecklande av anhörigstödet beräknas inte nås under året.
- Med anledning av vad som anges i delårsrapporten gör vi ingen annan bedömning än Kommunstyrelsen.

Bollebygds kommun
Revisorerna

DATUM
2018-10-12

2

Bollebygd den 12 oktober 2018

Valda revisorer

Margaretha Almqvist-Malmsjö
Ordförande

Jan-Åke Andersson

Anna-Stina Andersson

Elin Axelsson

Per Wignäs

Bilaga: Gransknings-PM PwC: *Granskning av delårsrapport 2018-08-31*